ROZHODNUTIE KOMISIE (EÚ) 2015/1470

z 30. marca 2015

o štátnej pomoci SA.38517 (2014/C) (ex 2014/NN), ktorú poskytlo Rumunsko – Rozhodcovský rozsudok z 11. decembra 2013 Micula/Rumunsko

[oznámené pod číslom C(2015) 2112]

(Iba rumunské znenie je autentické)

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 108 ods. 2 prvý pododsek ([1]),

so zreteľom na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore, a najmä na jej článok 62 ods. 1 písm. a),

po vyzvaní zainteresovaných strán, aby predložili svoje pripomienky v súlade s uvedenými ustanoveniami ([2]) a so zreteľom na tieto pripomienky,

keďže:

1. POSTUP

(1) Na základe rozsudku z 11. decembra 2013 (ďalej len „rozsudok“) rozhodcovský súd (ďalej len „súd“) zriadený pod záštitou Medzinárodného centra pre riešenie investičných sporov (ďalej len „ICSID“) vo veci *Micula a.o./Rumunsko* ([3]) priznal náhradu škody piatim žalobcom (bratia Viorel Micula a Ioan Micula a spoločnosti S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L. a S.C. Multipack, všetky vo vlastníctve bratov Miculovcov; spoločne „žalobcovia“) proti Rumunsku vo výške 376 433 229 RON (cca 82 miliónov EUR ([4])) za to, že Rumunsko nezaistilo spravodlivé a rovnocenné zaobchádzanie s investíciami žalobcov, čo znamená, že Rumunsko porušilo článok 2 ods. 3 dohody medzi vládou Švédskeho kráľovstva a vládou Rumunska o podpore a vzájomnej ochrane investícií (ďalej len „bilaterálna investičná zmluva“) ([5]). Súd okrem toho rozhodol, že k tejto sume sa má pripisovať úrok, a to až do vykonania rozsudku zo strany Rumunska v plnom rozsahu. K 11. decembru 2013 tak celková suma, ktorú Rumunsko dlhovalo žalobcom, predstavovala 791 882 452 RON (cca. 178 miliónov EUR ([6])).

(2) Útvary Komisie informovali listom z 31. januára 2014 rumunské orgány, že akékoľvek vykonanie alebo výkon rozsudku by predstavoval novú pomoc a musel by byť oznámený Komisii.

(3) Rumunské orgány 20. februára 2014 informovali útvary Komisie, že rozsudok čiastočne vykonali započítaním časti náhrady škody, ktorú žalobcom priznal súd, k daniam, ktoré rumunským úradom dlhoval jeden zo žalobcov, menovite spoločnosť S.C. European Food S.A. Daňový dlh, ktorý bol takto započítaný, predstavoval 337 492 864 RON (cca 76 miliónov EUR ([7])). Rumunsko žiadalo útvary Komisie o ďalšie objasnenie v súvislosti s možnosťou vyplatenia zostávajúcej sumy fyzickej osobe (bratia Viorel a Ioan Micula alebo akákoľvek iná fyzická osoba, ktorej môže byť nárok pridelený).

(4) Útvary Komisie požiadali 12. marca 2014 Rumunsko o ďalšie informácie týkajúce sa plánovaného ďalšieho vykonávania alebo výkonu rozsudku, ktoré Rumunsko poskytlo v liste z 26. marca 2014.

([1]) S účinnosťou od 1. decembra 2009 sa články 87 a 88 Zmluvy o ES stali článkami 107 a 108 zmluvy. Obe skupiny článkov sú v podstate totožné. Na účely tohto rozhodnutia sa pod odkazmi na články 107 a 108 zmluvy v prípade potreby rozumejú odkazy na články 87 a 88 Zmluvy o ES. V zmluve sa takisto zavádzajú zmeny v terminológii, ako napríklad pojem „Spoločenstvo“ sa nahrádza pojmom „Únia“ a „spoločný trh“ pojmom „vnútorný trh“. V tomto rozhodnutí sa bude používať terminológia zmluvy.

([2]) Ú. v. EÚ C 393, 7.11.2014, s. 27.

([3]) Vec ICSID č. ARB/05/20, Ioan Micula, Viorel Micula, SC European Food SA, SC Starmill SRI, SC Multipack SRL/Rumunsko, konečný rozsudok z 11. decembra 2013.

([4]) Referenčný výmenný kurz Európskej centrálnej banky z 11. decembra 2013: 1 EUR = 4,45 RON.

([5]) Bilaterálna investičná zmluva nadobudla účinnosť 1. apríla 2003.

([6]) Pozri poznámku pod čiarou č. 4.

([7]) Referenčný výmenný kurz Európskej centrálnej banky 15. januára 2014: 1 EUR = 4,52 RON.

(5) Útvary Komisie upozornili 1. apríla 2014 rumunské úrady na možnosť vydania príkazu na pozastavenie pomoci s cieľom zaistiť, aby sa nevyplácala žiadna ďalšia nezlučiteľná štátna pomoc a požiadali Rumunsko o pripomienky v tejto súvislosti. Rumunsko v liste zo 7. apríla 2014 vyhlásilo, že si neželá vyjadriť pripomienky týkajúce sa možnosti vydania príkazu na pozastavenie pomoci zo strany Komisie.

(6) Komisia v liste z 26. mája 2014 informovala Rumunsko o svojom rozhodnutí vydať príkaz na pozastavenie pomoci (ďalej len „príkaz na pozastavenie pomoci“) podľa článku 11 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 ([8]), ktorým sa Rumunsku ukladá povinnosť pozastaviť akékoľvek opatrenie, ktoré by mohlo viesť k vykonaniu alebo výkonu časti rozsudku, ktorá ešte nebola vyplatená, keďže by to predstavovalo vyplatenie neoprávnenej štátnej pomoci, kým Komisia neprijme konečné rozhodnutie o zlučiteľnosti tejto štátnej pomoci s vnútorným trhom.

(7) Komisia v liste z 1. októbra 2014 informovala Rumunsko o svojom rozhodnutí začať postup uvedený v článku 108 ods. 2 zmluvy (ďalej len „rozhodnutie o začatí konania“) v súvislosti s čiastočným vykonaním rozsudku Rumunskom, ktoré sa uskutočnilo začiatkom roka 2014 ([9]), ako aj v súvislosti s akýmkoľvek ďalším vykonaním alebo výkonom rozsudku.

(8) Rozhodnutie Komisie o začatí postupu bolo zverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* ([10]) 7. novembra 2014. Komisia na základe tohto rozhodnutia vyzvala zúčastnené strany, aby predložili svoje pripomienky.

(9) Rumunsko predložilo svoje pripomienky na rozhodnutí o začatí konania 26. novembra 2014. Žalobcovia 8. decembra 2014 predložili pripomienky ako zainteresovaná strana po tom, čo Komisia zamietla ich žiadosť o dlhšie obdobie na predloženie ich pripomienok. Pripomienky žalobcov boli predložené Rumunsku, ktoré dostalo príležitosť reagovať. Stanovisko Rumunska k pripomienkam žalobcov bolo prijaté 27. januára 2015.

(10) Žalobcovia zároveň požadovali prístup k všetkej písomnej korešpondencii medzi Komisiou a Rumunskom, ktorá je súčasťou spisu. Táto žiadosť bola 19. decembra 2014 zamietnutá a zamietnutie bolo 2. marca 2015 potvrdené.

(11) Rumunské orgány informovali listom z 9. a 11. marca 2015 Komisiu, že v období od 5. februára do 25. februára 2015 súdom vymenovaný exekútor zabavil ministerstvu financií ďalšiu sumu vo výške 9 197 482 RON, a že ministerstvo financií dobrovoľne zaplatilo zvyšnú sumu (t. j. 466 760 066 RON) ([11]) na zablokovaný účet otvorený na meno piatich žalobcov.

2. **SÚVISLOSTI**

Právne predpisy o štátnej pomoci platné v Rumunsku pred jeho pristúpením k Únii

(12) Dňa 1. februára 1995 nadobudla účinnosť európska dohoda o pridružení (ďalej len „ED“) medzi Európskym spoločenstvom (ďalej len „Spoločenstvo“) a jeho členskými štátmi na jednej strane a Rumunskom na strane druhej ([12]). Cieľom ED bolo pripraviť Rumunsko na pristúpenie k Únii. V článku 64 ods. 1 bod iii) ED sa akákoľvek verejná pomoc, ktorá skresľuje alebo môže skresľovať hospodársku súťaž zvýhodňovaním určitých podnikov alebo výroby určitého tovaru vyhlasuje za nezlučiteľnú s riadnym fungovaním ED, ak to môže ovplyvňovať obchod medzi Úniou a Rumunskom. Podľa článku 64 ods. 2 ED sa museli akékoľvek činnosti v rozpore s týmto článkom posudzovať „na základe kritérií vyplývajúcich z uplatňovania pravidiel článkov 85, 86 a 92 Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva“ (teraz články 101, 102 a 107 zmluvy). Tento dynamický odkaz na „kritériá vyplývajúce z uplatňovania pravidiel“ sa vzťahuje na všetky pravidlá Únie týkajúce sa štátnej pomoci vrátane pravidiel, ktorými sa upravuje udeľovanie regionálnej štátnej pomoci ([13]). Článkami 69 a 71 ED sa okrem hmotnoprávnej povinnosti dodržiavať súlad s právnymi predpismi Únie v oblasti štátnej pomoci

([8]) Nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. ES L 83, 27.3.1999, s. 1).

([9]) Pozri odôvodnenie 3.

([10]) Pozri poznámku pod čiarou č. 2.

([11]) Na zablokovaný účet bola prevedená ďalšia suma vo výške 6 028 608 RON ako náhrada exekučných nákladov.

([12]) Ú. v. ES L 357, 31.12.1994, s. 2.

([13]) Pozri tiež článok 2 vykonávacích predpisov k rozhodnutiu Asociačnej rady EÚ – Rumunsko č. 4/2000 z 10. apríla 2001 o prijatí vykonávacích predpisov na účely uplatňovania ustanovení týkajúcich sa štátnej pomoci uvedených v článku 64 ods. 1 bode iii) a ods. 2 v súlade s článkom 64 ods. 3 európskej dohody o pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Rumunskom na strane druhej, a v článku 9 ods. 1 bode iii) a ods. 2 protokolu 2 o výrobkoch Európskeho spoločenstva uhlia a ocele k tejto dohode (Ú. v. ES L 138, 22.5.2001, s. 16).

ukladá Rumunsku povinnosť harmonizovať svoje vnútroštátne právne predpisy s *acquis communautaire*, s výslovným uvedením právnych predpisov Únie v oblasti hospodárskej súťaže, a teda právnych predpisov Únie v oblasti štátnej pomoci, ktoré tvoria jeho súčasť. V ED bola teda Rumunsku uložená povinnosť a Rumunsko sa zaviazalo, že bude dodržiavať celý súbor právnych predpisov Únie v oblasti štátnej pomoci. ED sa okrem toho stala súčasťou vnútroštátneho právneho poriadku po tom, čo ju národný parlament schválil zákonom 20/1993 a uverejnil v štátnom Úradnom vestníku 12. apríla 1993 ([14]).

(13) Rumunsko v záujme splnenia svojej povinnosti týkajúcej sa harmonizácie v zmysle ED schválilo v roku 1999 právny predpis o štátnej pomoci (ďalej len „právny predpis o štátnej pomoci“) č. 143/1999, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2000. V tomto právnom predpise je to isté vymedzenie pojmu štátna pomoc ako v článku 64 ED a v práve Únie. Týmto zákonom sa zároveň ustanovila Rumunská rada pre hospodársku súťaž ([15]) a Rumunský úrad pre hospodársku súťaž ([16]) za jeho vnútroštátne orgány dohľadu nad štátnou pomocou, príslušné pre posudzovanie zlučiteľnosti štátnej pomoci, ktorú udeľuje Rumunsko podnikom ([17]) a stanovil sa postup, ktorý sa má dodržiavať pri notifikovaní a schválení štátnej pomoci, a ktorý bol vypracovaný podľa vzoru v článku 108 zmluvy.

Systém investičných stimulov

(14) Rumunsko 2. októbra 1998 prijalo mimoriadny výnos vlády č. 24/1998 (ďalej len „EGO 24“), ktorým poskytlo určitým investorom v znevýhodnených regiónoch rad investičných stimulov, okrem iného:

— článok 6 ods. 1 písm. a): výnimka z platenia ciel a dane z pridanej hodnoty na stroje, náradia, zariadenia, vybavenie, dopravné prostriedky, iný tovar podliehajúci odpisovaniu, ktoré sa dovážajú alebo vyrábajú vnútroštátne na účely investovania v tomto regióne (ďalej len „nástroj týkajúci sa strojov“),

— článok 6 ods. 1 písm. b): vrátenie ciel zo surovín, náhradných dielov a/alebo komponentov potrebných na dosiahnutie vlastnej produkcie investora v tomto regióne (ďalej len „nástroj týkajúci sa surovín“),

— článok 6 ods. 1 písm. c): výnimka z platenia dane zo zisku počas obdobia, pre ktoré je príslušná oblasť označená ako znevýhodnený región (ďalej len „nástroj týkajúci sa dane zo zisku“).

(15) Rumunská vláda rozhodla, ktoré regióny by mali byť označené za znevýhodnené a na ako dlho, maximálne na desať rokov. Vláda na základe rozhodnutia z 25. marca 1999 vyhlásila banskú oblasť Ștei-Nucet, okres Bihor, za znevýhodnený región na desať rokov s účinnosťou od 1. apríla 1999.

(16) Rumunská rada pre hospodársku súťaž 15. mája 2000 prijala rozhodnutie č. 244/2000, v ktorom dospela k záveru, že niekoľko stimulov ponúknutých v rámci nariadenia EGO 24 narušilo hospodársku súťaž. Domnieva sa, že „výnimka z ciel na suroviny sa považuje za štátnu pomoc na prevádzkové účely …“ čo vedie k narušeniu hospodárskej súťaže“ a rozhodla o tom, že „vrátenie cla na dovezené suroviny, náhradné diely a/alebo komponenty potrebné na účely vlastnej produkcie v oblasti … sa odstraňuje“. Toto rozhodnutie bolo schválené na základe oznámenia štátnej agentúry pre regionálny rozvoj (poskytovateľ pomoci v rámci nariadenia EGO 24) Rade pre hospodársku súťaž, v súlade s právnym predpisom č. 143/1999, o plánovaných úpravách v nariadení EGO 24, ktoré boli zahrnuté do návrhu mimoriadneho výnosu vlády 75/2000 (ďalej len „EGO 75“). Rumunský zákonodarca v rámci ďalších oznámených úprav plánoval nahradiť úhradu cla v zmysle článku 6 ods. 1 písm. b) nariadenia EGO 24 (nástroj týkajúci sa surovín) výnimkou z ciel na dovezené suroviny, náhradné diely a/alebo komponenty potrebné na účely vlastnej produkcie. Rada pre hospodársku súťaž udelila v rozhodnutí č. 244/2000 podmienečné povolenie na vypracovanie nariadenia EGO 75 za predpokladu, že budú splnené nasledujúce podmienky: i) nástroje podľa článku 6 ods. 1 písm. b) nariadenia EGO 24 by sa mali zrušiť a plánovaná zmena týkajúca sa nahradenia úhrady cla výnimkou z ciel by sa mala vypustiť a ii) plánované zmeny v článku 6 ods. 1 písm. c) nariadenia EGO 24 (nástroj týkajúci sa dane zo zisku) by sa obmedzil len na zisk, ktorý je opakovane investovaný.

([14]) Monitorul Oficial, prvá časť, č. 73 z 12. apríla 1993.

([15]) Rada pre hospodársku súťaž bola a je nezávislým administratívnym orgánom v oblasti právnych predpisov hospodárskej súťaže a právnych predpisov štátnej pomoci, ktorý má regulačné a vyšetrovacie právomoci podobné Európskej komisii v oblasti právnych predpisov hospodárskej súťaže a právnych predpisov štátnej pomoci.

([16]) Úrad pre hospodársku súťaž bol špecializovaným orgánom podriadeným vláde. Medzi hlavné povinnosti Úradu patrilo: i) vykonávanie vyšetrovaní a preskúmavanie účinného presadzovania právnych ustanovení a rozhodnutí Rady pre hospodársku súťaž; ii) dohliadanie nad určovaním cien zo strany verejných subjektov a verejných spoločností; a iii) zaistenie transparentnosti štátnej pomoci a monitorovanie a podávanie správ o výdavkoch v oblasti štátnej pomoci.

([17]) Asociačná rada EÚ – Rumunsko na základe článku 1 vykonávacích pravidiel k rozhodnutiu č. 4/2000 vymenovala Radu pre hospodársku súťaž a Úrad pre hospodársku súťaž za rumunské subjekty zodpovedné za preskúmavanie a posudzovanie zlučiteľnosti štátnej pomoci s európskou dohodou o pridružení z roku 1995.

(17) Nariadenie EGO 75 nadobudlo účinnosť 1. júla 2000. V prijatej podobe však nariadenie EGO 75 nespĺňalo podmienky Rady pre hospodársku súťaž na zrušenie nástroja týkajúceho sa surovín a vypustenie jeho plánovanej zmeny. Namiesto toho sa ním zmenil článok 6 ods. 1 písm. b) nariadenia EGO 24, a to nahradením vrátenia ciel v rámci nástroja týkajúceho sa surovín za výnimku z ciel na dovezené suroviny v priamom rozpore s rozhodnutím č. 244/2000.

(18) Rada pre hospodársku súťaž napadla nevykonanie jej rozhodnutia pred odvolacím súdom v Bukurešti, ktorý však túto žiadosť 26. januára 2001 zamietol ako neprípustnú ([18]). Táto neprípustnosť sa zakladala na skutočnosti, že nariadenie EGO 75 sa považovalo za legislatívne a nie administratívne opatrenie, zákonnosť ktorého Rada pre hospodársku súťaž nemohla napadnúť v zmysle právneho predpisu č. 143/1999, a že akékoľvek rozpory medzi právnymi ustanoveniami musela vyriešiť vláda a parlament bez zasahovania súdov. Vyšší kasačný a odvolací súd Rumunska 19. februára 2002 zamietol odvolanie Rady pre hospodársku súťaž voči rozhodnutiu odvolacieho súdu ako neprípustné z podobných dôvodov ([19]).

(19) Rumunsko vo februári 2000 začalo prístupové rozhovory s Úniou. Súčasťou týchto rokovaní bola politika v oblasti hospodárskej súťaže vrátane dodržiavania pravidiel Únie týkajúcich sa štátnej pomoci. V spoločnom stanovisku Únie z 21. novembra 2001 sa v súvislosti s týmito rokovaniami poznamenáva, že „existuje niekoľko súčasných, ako aj nezlučiteľných schém pomoci, ktoré neboli zosúladené s acquis“ vrátane „nástrojov poskytnutých v rámci [nariadenie EGO 24 a nariadenie EGO 75]“ ([20]).

(20) Rumunsko 31. augusta 2004 zrušilo všetky stimuly poskytované v rámci nariadenia EGO 24, zmeneného nariadením EGO 75, okrem nástroja týkajúceho sa dane zo zisku. Zrušenie stimulov v rámci nariadenia EGO 24 nadobudlo účinnosť 22. februára 2005. V sprievodnej správe k aktu, ktorým sa ruší nariadenie EGO 24, zmenené nariadením EGO 75, sa vysvetľuje: „S cieľom splniť kritériá v pravidlách Spoločenstva o štátnej pomoci a tiež s cieľom dokončiť rokovania v kapitole č. 6 – Politika hospodárskej súťaže je potrebná, aby sa vo vnútroštátnych predpisoch eliminovali všetky formy štátnej pomoci, ktoré nie sú zlučiteľné s acquis communautaire v tejto oblasti a v tejto súvislosti sa navrhuje zrušiť […] ustanovenia v článku 6 ods. 1 písm. b), písm. d) a písm. e) mimoriadneho výnosu vlády č. 24/1998 o znevýhodnených oblastiach […]“ ([21]).

Investície žalobcov a rozhodcovské konanie ICSID

(21) Žalobcovia začiatkom tretieho tisícročia realizovali isté investície v oblasti Ștei-Nucet, okres Bihor. Spoločnosť S.C. European Food S.A. získala 1. júna 2000 osvedčenie o trvalom investorovi a spoločnosť S.C. Starmill S.R.L. a spoločnosť S.C. Multipack získali osvedčenia o trvalom investorovi (ďalej len „OTI“) 17. mája 2002, čím sa tieto spoločnosti stali oprávnené na využívanie schémy zriadenej v nariadení EGO 24, zmenenom nariadením EGO 75, v súvislosti s investíciami, ktoré realizovali od týchto dátumov v regióne Ștei-Nucet v okrese Bihor v Rumunsku.

(22) Rumunsko a Švédsko uzatvorili v roku 2003 bilaterálnu investičnú zmluvu, ktorou sa investorom každej krajiny (vrátane investícií uzatvorených pred nadobudnutím účinnosti bilaterálnej investičnej zmluvy ([22])) poskytli určité ochrany pri investovaní v druhej krajine. V bilaterálnej investičnej zmluve sa okrem iného garantovalo spravodlivé a rovnocenné zaobchádzanie so zahrnutými investíciami v hostiteľskom štáte, čo sa vykladalo aj ako zahrnutie ochrany oprávnených očakávaní investorov. Investori mohli zároveň začať konania pred medzinárodným rozhodcovským súdom, ak sa domnievali, že hostiteľský štát porušil ich práva podľa bilaterálnej investičnej zmluvy. Keďže bratia Miculovci majú švédske štátne občianstvo, tvrdili, že sa na ich investície v Rumunsku vzťahovala bilaterálna investičná zmluva.

(23) Žalobcovia 28. júla 2005 v reakcii na zrušenie investičných stimulov podľa nariadenia EGO 24 požadovali zriadenie rozhodcovského súdu podľa ustanovení bilaterálnej investičnej zmluvy o urovnávaní sporov. Súd v rozhodnutí z 24. septembra 2008 vyhlásil, že nároky žalobcov sú prípustné. Pôvodne žalobcovia požadovali opätovné zriadenie investičných stimulov v nariadení EGO 24, ktoré boli zrušené k 22. februáru 2005. V roku

([18]) Civilné rozhodnutie č. 26; pozri rozsudok, bod 219.
([19]) Pozri rozsudok, bod 224.
([20]) Spoločné stanovisko Európskej únie z 21. novembra 2001, CONF-RO 43/01, s. 4. Komisia počas prístupového procesu žiadajúceho štátu pravidelne navrhuje a Rada prijme takzvané spoločné stanoviská, v ktorých sa hodnotí pokrok kandidátskej krajiny smerom k dodržiavaniu prístupových kritérií.
([21]) Odôvodňovacia sprievodná správa k nariadeniu EGO 94/2004, 26. augusta 2004, s. 12 – 13.
([22]) Článok 9 ods. 1 bilaterálnej investičnej zmluvy.

2009 však svoj nárok žalobcovia počas konania čiastočne stiahli a namiesto toho požadovali náhradu škody za škody vyplývajúce zo zrušenia stimulov v nariadení EGO 24. Žalobcovia tvrdli, že zrušením stimulov porušilo Rumunsko ich oprávnené očakávania, že by tieto stimuly boli dostupné v podstate do 1. apríla 2009. Podľa žalobcov tak Rumunsko porušilo svoju povinnosť spravodlivého a rovnocenného zaobchádzania, ktoré im bolo priznané ako švédskym investorom podľa článku 2 ods. 3 bilaterálnej investičnej zmluvy.

(24) Komisia v priebehu rozhodcovského konania zasiahla ako *amicus curiae*. Komisia vo svojom vyjadrení predloženom 20. júla 2009 vysvetlila, že stimuly v nariadení EGO 24 boli: „nezlučiteľné s pravidlami Spoločenstva o regionálnej pomoci. Stimulmi sa konkrétne nerešpektovali požiadavky právnych predpisov Spoločenstva, pokiaľ ide o oprávnené náklady a intenzitu pomoci. Nástroje okrem toho predstavovali prevádzkovú pomoc, ktorá je v pravidlách regionálnej pomoci vylúčená“.

(25) Komisia tiež zistila, že „akékoľvek rozhodnutie, ktorým sa obnovujú výsady, ktoré Rumunsko zrušilo, alebo ktorým sa nahrádza žalobcom škoda za stratu týchto výsad, by viedlo k poskytnutiu novej pomoci, ktorá by bola nezlučiteľná so Zmluvou o ES“. Súd takisto informovala, že „výkon (akéhokoľvek rozhodnutia, ktorým sa požaduje, aby Rumunsko opätovne zriadilo investičné schémy, o ktorých sa počas prístupových rokovaní zistilo, že sú nezlučiteľné s vnútorným trhom) sa teda nemôže uskutočniť, ak by bolo v rozpore s pravidlami politiky EÚ v oblasti štátnej pomoci“.

(26) Súd v rozsudku z 11. decembra 2013 stanovil, že zrušením stimulov v nariadení EGO 24 Rumunsko do 1. apríla 2009 sa „porušovali oprávnené očakávania žalobcov v súvislosti s dostupnosťou stimulov v nariadení EGO 24“ ([23]). Súd ďalej dospel k názoru, že s výnimkou zachovania povinností investorov v zmysle nariadenia EGO 24 po zrušení príslušných stimulov „bolo zrušenie stimulov zo strany Rumunska primeraným opatrením v rámci vykonávania racionálnej politiky.“ ([24]) Ďalej však súd uviedol, že ([25]): „Týmto záverom sa nezasahuje do uvedeného výroku […] súdu, že Rumunsko do 1. apríla 2009 porušovalo oprávnené očakávania žalobcov v súvislosti s nepretržitou dostupnosťou stimulov. Výsledkom je, že opatrenia Rumunska, hoci z väčšej časti náležite a úzko zamerané v rámci vykonávania racionálnej politiky, boli voči žalobcom nespravodlivé a nerovnocenné“.

Vo svojej analýze dospel súd k záveru, že ([26]): „Zrušením stimulov v nariadení EGO 24 pred 1. aprílom 2009 nekonalo Rumunsko neprimerane alebo v zlej viere (s tým rozdielom, že [Rumunsko] konalo neprimerane tým, že zachovávalo povinnosti investorov po ukončení stimulov). Súd však väčšinovým rozhodnutím dospel k názoru, že Rumunsko porušilo oprávnené očakávania žalobcov, že tieto stimuly budú dostupné v podstate v rovnakej podobe do 1. apríla 2009. Zároveň Rumunsko nekonalo transparentne tým, že včasne neinformovalo žalobcov o tom, že tento režim sa ukončí pred jeho uvedeným dátumom uplynutia platnosti. Súd preto stanovuje, že Rumunsko „nezaistilo spravodlivé a rovnocenné zaobchádzanie s investíciami“ žalobcov v zmysle článku 2 ods. 3 bilaterálnej investičnej dohody“.

(27) Ďalej súd rozhodol o tom, že Rumunsko musí žalobcom za škody zaplatiť ([27]). Celkovo súd priznal žalobcom 376 433 229 RON plus úrok. Škody sa skladajú z nasledujúcich častí: súd uznal, že Rumunsko muselo zaplatiť žalobcom 85,1 milióna RON ([28]) ako náhradu škody za zvýšené náklady na cukor (za dovoz ktorého museli žalobcovia zaplatiť clá po zrušení nástroja týkajúceho sa surovín), 17,5 milióna RON ([29]) ako náhradu škody za zvýšené náklady na suroviny iné ako cukor a PET ([30]), 18,1 milióna RON ([31]) ako náhradu škody za stratu možnosti vytvárať zásoby cukru za nižšie ceny a 255,7 milióna RON ([32]) ako náhradu škody za ušlý zisk

([23]) Rozsudok, bod 725.
([24]) Rozsudok, bod 827.
([25]) Rozsudok, bod 827.
([26]) Rozsudok, bod 872.
([27]) Rozsudok, bod 875 a *nasl.*
([28]) Táto suma sa vypočítala za dovozy vykonané počas obdobia od 22. februára 2005 a 31. marca 2009.
([29]) Pozri poznámku pod čiarou č. 28.
([30]) Žalobcovia požiadali o náhradu škody za zvýšené náklady na PET. Tieto nároky však súd odmietol na základe toho, že v súvislosti s dovozom PET žalobcovia v skutočnosti nikdy nevyužívali nástroj týkajúci sa surovín.
([31]) Táto suma sa vypočítala na základe ciel účtovaných za dovezený cukor, a ktorým by sa predišlo, ak by mal žalobca príležitosť tvoriť zásoby cukru pred plánovaným uplynutím platnosti nariadenia EGO (t. j. 1. apríla 2009). Referenčná hodnota vychádza zo zásob v roku 2004/2005.
([32]) Ušlý zisk je vypočítaný za obdobie 2004 – 2008 v prípade ušlých trhových podielov nealkoholických nápojov a iných výrobkov, ktoré obsahovali cukor. Tvrdenie spočíva v tom, že náklady sa po zrušení stimulov v nariadení EGO zvýšili, čo viedlo k vyšším cenám a teda k nižším trhovým podielom.

spôsobený poklesom predaja hotových výrobkov. Súd okrem toho nariadil Rumunsku zaplatiť úrok (ROBOR plus 5 %), vypočítaný v súvislosti so zvýšenými nákladmi na cukor a ďalšie suroviny od 1. marca 2007, v súvislosti so stratou možnosti tvoriť zásoby cukru v nižších cenách od 1. novembra 2009 a v súvislosti s ušlým ziskom od 1. mája 2008. Suma istiny a úroku splatná žalobcom predstavovala v deň rozsudku 791 882 452 RON, ako je znázornené v tabuľke.

Náhrada škody a úrok priznaný žalobcom na základe rozsudku

Priznaná náhrada škody	Suma (v RON)	Úrok vypočítaný od
Zvýšené náklady na cukor	85 100 000	1. marca 2007
Zvýšené náklady na suroviny iné ako cukor alebo PET	17 500 000	1. marca 2007
Ušlá príležitosť tvoriť zásoby cukru	18 133 229	1. novembra 2009
Ušlé zisky z predaja hotových tovarov	255 700 000	1. mája 2008
SPOLU	**376 433 229**	Spolu vrátane úroku k 11. decembru 2013: **791 882 452 RON**

Konanie o neplatnosti podľa ICSID

(28) Rumunsko podalo 18. apríla 2014 žiadosť o neplatnosť rozsudku na základe článku 52 Dohovoru o riešení sporov z investícií medzi štátmi a občanmi druhých štátov (ďalej len „dohovor ICSID“) z 18. marca 1965 pred *ad hoc* výborom. Rumunsko v dôsledku procesných pravidiel vzťahujúcich sa na toto konanie Komisii svoju žiadosť neposkytlo. Ukázalo sa však, že Rumunsko vo svojej žiadosti zároveň požiadalo *ad hoc* výbor, aby nariadil prerušenie presadzovania rozsudku až do rozhodnutia výboru vo veci žiadosti o neplatnosti. Rumunsko v liste z 18. augusta 2014 informovalo Komisiu, že nariadením zo 7. augusta 2014 schválil *ad hoc* výbor prerušenie presadzovania rozsudku pod podmienkou, že Rumunsko do jedného mesiaca vystaví tieto záruky: „Rumunsko sa zaväzuje bez akýchkoľvek podmienok (vrátane tých, ktoré sa týkajú právnych predpisov alebo rozhodnutí [EÚ]) vykonať celú úhradu svojho peňažného záväzku uloženého v zmysle rozsudku vo veci ICSID č. ARB/05/20 – a splatného žalobcom – v rozsahu, že rozsudok nebude neplatný – na základe oznámenia o rozhodnutí o neplatnosti“.

(29) Komisia na žiadosť Rumunska vysvetlila Rumunsku, že nemôže poskytnúť bezpodmienečný záväzok, že vyplatí náhradu škody priznanú žalobcom podľa rozsudku, aj keby to znamenalo porušenie jeho povinností podľa práva Únie a bez ohľadu na akékoľvek rozhodnutie Komisie. Rumunsko náležite odpovedalo *ad hoc* výboru, ktorý k 7. septembru 2014 odvolal prerušenie presadzovania rozsudku.

(30) Komisia 15. októbra 2014 predložila žiadosť *ad hoc* výboru o vstup vedľajšieho účastníka ako strany nezúčastňujúcej sa konania o neplatnosť. *Ad hoc* výbor udelil vstup vedľajšieho účastníka 4. decembra 2014 a Komisia na tomto konaní 9. januára 2015 predložila svoj list *amicus curiae*.

Žaloby zo strany žalobcov o uznaní a výkone rozsudku na rumunských a amerických súdoch

(31) Rumunské orgány ďalej informovali útvary Komisie o vnútroštátnom konaní, ktoré ohlásili žalobcovia s cieľom presadiť rozsudok. Viorel Micula ohlásil vo februári 2014 prvé súdne konanie s cieľom uznať rozsudok na základe nového procesného občianskeho zákonníka (články 1124 – 1132) ([33]). Komisia 7. mája 2014 do tohto konania zasiahla podľa článku 23a ods. 2 nariadenia (ES) č. 659/1999. Viorel Micula však svoju žalobu 28. mája 2014 stiahol, a preto nebol vynesený žiadny rozsudok. Ostatní štyria žalobcovia samostatne začali 18. marca 2014 (spoločnosti S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack a pán Ion Micula) súdne konanie v Rumunsku s cieľom presadiť rozsudok podľa článku 54 dohovoru ICSID, ktorým požadovali zaplatenie 80 % zvyšnej sumy (t. j. 301 146 583 RON) a príslušného úroku.

([33]) Vec č. 3456/3/2014, súd v Bukurešti.

(32) Súd v Bukurešti 24. marca 2014 povolil výkon rozsudku na základe žiadosti štyroch žalobcov s tým, že na základe článku 54 dohovoru ICSID, ktorý Rumunsko schválilo a ktorý tvorí súčasť vnútroštátneho právneho poriadku, je rozsudok priamo vykonateľným aktom a musí sa považovať za konečný vnútroštátny rozsudok, čím sa zamedzuje, aby sa konaním uznal rozsudok na základe rumunského nového procesného občianskeho zákonníka (články 1123 – 1132) ([34]). Exekútor začal 30. marca 2014 vykonávacie konanie tým, že rumunskému ministerstvu financií stanovil šesťmesačnú konečnú lehotu na zaplatenie štyrom žalobcom 80 % rozsudku plus úrokov a ostatných nákladov.

(33) Rumunsko výkon rozsudku napadlo pred súdom v Bukurešti a požiadalo o dočasné opatrenia, t. j. dočasné pozastavenie výkonu až do rozhodnutia prípadu podľa skutkovej podstaty ([35]). Súd v Bukurešti 14. mája 2014 dočasne pozastavil výkon rozsudku až do prijatia rozhodnutia podľa skutkovej podstaty o napadnutí a žiadosti Rumunska o pozastavenie výkonu. Komisia 26. mája 2014 do tohto konania zasiahla podľa článku 23a ods. 2 nariadenia (ES) č. 659/1999. Komisia vyzvala súd v Bukurešti, aby pozastavil a zrušil nútený výkon rozsudku. Subsidiárne Komisia vyzvala súd v Bukurešti, aby sa obrátil na Súdny dvor Európskej únie s prejudiciálnou otázkou.

(34) Súd v Bukurešti 23. septembra 2014 v prípade dočasného opatrenia odvolal pozastavenie a zamietol žiadosť Rumunska o pozastavenie výkonu rozsudku. Hlavným dôvodom tohto zamietnutia bolo odvolanie pozastavenia presadzovania rozsudku *ad hoc* výboru ICSID 7. septembra 2014 (pozri odôvodnenie 29). Rumunsko 30. septembra 2014 rozhodlo, že sa voči rozhodnutiu súdu v Bukurešti z 23. septembra 2014 odvolá ([36]). Súd v Bukurešti 13. októbra 2014 zamietol žiadosť o zaslanie prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru Európskej únie na základe článku 267 zmluvy. V súvislosti s rozhodnutím Komisie z 1. októbra 2014 o otvorení formálneho vyšetrovacieho konania pred súdom v Bukurešti, pokiaľ ide o vec č. 15755/3/2014, Rumunsko opäť požiadalo 17. októbra 2014 o dočasné opatrenia vo forme pozastavenia núteného výkonu rozsudku.

(35) Exekútor, ktorého vymenoval súd v Bukurešti, vydal 31. októbra 2014 príkazy na zabavenie účtov rumunského ministerstva financií a podanie návrhu o výkon 80 % rozsudku, napriek povinnosti všetkých rumunských orgánov, vrátane súdnych, spĺňať rozhodnutia Komisie z 26. mája 2014 a z 1. októbra 2014. Isté časti účtov štátnej pokladnice a bankových účtov ministerstva financií sú v súčasnosti zmrazené v dôsledku príkazov na vykonanie exekúcie, ktoré vydal exekútor.

(36) Súd v Bukurešti 24. novembra 2014 takisto zamietol hlavnú žalobu Rumunska voči príkazu na exekúciu z 24. marca 2014 vrátane žiadosti o dočasné opatrenia zo 17. októbra 2014. Rumunsko sa 14. januára 2015 proti rozhodnutiu súdu v Bukurešti odvolalo ([37]). Odvolací súd v Bukurešti 24. februára 2015 odvolal rozhodnutie súdu v Bukurešti z 23. septembra 2014 a pozastavil nútený výkon do rozhodnutia vo veci odvolania proti rozhodnutiu súdu v Bukurešti z 24. novembra 2014. Na základe článku 23a ods. 2 nariadenia (ES) č. 659/1999 sa Komisia rozhodla podať návrh o vstup vedľajšieho účastníka do tohto konania.

(37) Súdom vymenovaný exekútor 5. januára 2015 zabavil rumunskému ministerstvu financií 36 484 232 RON (cca. 8,1 milióna EUR ([38])). Z tejto sumy následne exekútor previedol trom z piatich žalobcov 34 004 232 RON (cca. 7,56 milióna EUR) v rovnakých častiach a zvyšnú sumu si ponechal ako náhradu exekučných nákladov. Súdom vymenovaný exekútor zabavil ministerstvu financií v období od 5. februára do 25. februára 2015 ďalšiu sumu vo výške 9 197 482 RON (cca. 2 milióny EUR) ([39]). Z dôvodu vykonania rozsudku ministerstvo financií 9. marca 2015 dobrovoľne previedlo zvyšnú sumu vo výške 472 788 675 RON (cca. 106,5 milióna EUR ([40])) (vrátane nákladov súdom vymenovaného exekútora vo výške 6 028 608 RON) na zablokovaný účet v mene piatich žalobcov. Piati žalobcovia však môžu vybrať peniaze len v prípade, ak Komisia rozhodne, že štátna pomoc udelená na základe rozsudku je zlučiteľná s vnútorným trhom.

([34]) Nariadenie vydané súdom v Bukurešti vo veci č. 9261/3/2014, oddiel IV Obč.
([35]) Vec č. 15755/3/2014, súd v Bukurešti, sekcia III Obč.
([36]) Vec č. 15755/3/2014/a1, odvolací súd v Bukurešti, sekcia IV Obč.
([37]) Pozri poznámku pod čiarou č. 36.
([38]) Referenčný výmenný kurz Európskej centrálnej banky 5. januára 2015: 1 EUR = 4,49 RON.
([39]) Pozri poznámku pod čiarou č. 38.
([40]) Referenčný výmenný kurz Európskej centrálnej banky 9. marca 2015: 1 EUR = 4,44 RON.

(38) Komisia ďalej zistila, že pán Viorel Micula takisto podal návrh na nútený výkon proti Rumunsku na United States District Court for the District of Columbia ([41]). Konanie prebieha. Komisia plánuje požiadať o vstup z dôvodu podania listu *amicus curiae* v tomto konaní. Pán Viorel Micula zároveň začal na rumunských súdoch 3. októbra 2014 ďalšie konanie o nútenom výkone proti Rumunsku, ale tento nárok 3. novembra 2014 súd v Bukurešti zamietol.

3. **OPIS OPATRENIA A DÔVODOV NA ZAČATIE KONANIA**

Opis opatrenia

(39) Opatrením v rámci posúdenia je zaplatenie náhrady škody, ktorú súd na základe rozsudku priznal žalobcom, buď vykonaním alebo výkonom tohto rozsudku, a úroku vzniknutého od vydania rozsudku.

(40) Ako sa uvádza v odôvodnení 3 Rumunsko čiastočne vyplatilo túto náhradu škody začiatkom roka 2014 započítaním daňových dlhov, ktoré jeden zo žalobcov, spoločnosť S.C. European Food S.A., dlhoval rumunskému štátu. Takto započítané daňové dlhy predstavovali 337 492 864 RON (cca. 76 miliónov EUR ([42])).

(41) Ako sa uvádza v odôvodnení 37 zabavil súdom vymenovaný exekútor v záujme výkonu rozsudku rumunskému ministerstvu financií sumu 45 681 714 RON (cca. 10,17 milióna EUR ([43])). Okrem toho rumunské orgány previedli zvyšnú sumu vo výške 472 788 675 RON (cca. 106,5 milióna EUR ([44])) (vrátane nákladov súdom vymenovaného exekútora vo výške 6 028 608 RON) na zablokovaný účet v mene piatich žalobcov.

(42) Podľa rumunských orgánov bol rozhodcovský rozsudok v plnom rozsahu vykonaný.

Dôvody začatia formálneho vyšetrovacieho konania

(43) Komisia v rozhodnutí o začatí konania dospela k predbežnému záveru, že zaplatenie náhrady škody, ktorú žalobcom priznal súd prostredníctvom vykonávania alebo výkonu rozsudku, predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy. Tento predbežný záver vychádza z predbežných zistení, že:

— piati žalobcovia predstavujú jednu hospodársku jednotku, ktorú je potrebné posudzovať ako podnik,

— zaplatením priznanej náhrady škody by sa žalobcom priznala hospodárska výhoda, ktorá nie je inak dostupná na trhu,

— prítomnosti výhody nebráni skutočnosť, že náhrada škody, ktorú priznal súd, sa označuje ako náhrada škody, keďže rozsudok nepatrí do rozsahu pôsobnosti judikatúry vo veci *Asteris*, ktorou sa rozlišujú škody vyplývajúce zo štátnej pomoci,

— priznaná výhoda je selektívna, keďže z opatrenia by mali výhodu len žalobcovia,

— výhoda sa poskytuje zo štátnych prostriedkov, keďže príslušné platby by sa vykonali zo štátneho rozpočtu a rozhodnutie priznať výhodu je pripísateľné Rumunsku bez ohľadu na to, či Rumunsko vykonalo rozsudok dobrovoľne alebo na príkaz súdu,

— zaplatenie náhrady škody priznanej žalobcom narušuje hospodársku súťaž a ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.

(44) Komisia následne stanovila, že uplatnenie pravidiel štátnej pomoci v tomto prípade nemá vplyv na práva a povinnosti chránené článkom 351 zmluvy. Ďalej Komisia zistila, že zaplatenie náhrady škody priznanej žalobcom by predstavovalo novú pomoc, keďže vykonávanie alebo výkon rozsudku by sa uskutočnili po prístupe Rumunska k Únii, a že nebolo relevantné, že niektoré náklady, ktoré by sa opatrením *de facto* uhradili, vznikli žalobcom pred pristúpením. Komisia nakoniec dospela k predbežnému záveru, že zaplatenie náhrady škody, ktorú priznal súd žalobcom prostredníctvom vykonávania alebo výkonu rozsudku, by nebolo zlučiteľné s vnútorným trhom, keďže by nespĺňalo podmienky zlučiteľnosti pre regionálnu pomoc.

([41]) Vec č.1-14-cv-600 Viorel Micula/Rumunská vláda v United States District Court for the District of Columbia – Návrh na potvrdenie rozsudku ICSID a vydanie rozsudku.
([42]) Pozri poznámku pod čiarou č. 7.
([43]) Pozri poznámku pod čiarou č. 38.
([44]) Pozri poznámku pod čiarou č. 40.

4. PRIPOMIENKY RUMUNSKA

(45) Po prvé Rumunsko poukazuje na to, že v zmysle článku 54 ods. 1 dohovoru ICSID, ktorého zmluvnou stranou sa Rumunsko stalo v roku 1975, každý zmluvný štát „uzná rozhodcovský nález vydaný podľa tohto Dohovoru ako záväzný a bude na svojom území vymáhať plnenie peňažných záväzkov uložených v rozhodcovskom náleze, akoby to bolo konečné rozhodnutie súdu v tomto štáte“. Rumunsko tvrdí, že dôsledkom tohto ustanovenia je skutočnosť, že každý zmluvný štát má povinnosť uznať a vymáhať rozhodcovský rozsudok ICSID, výkon ktorého nebol zastavený v súlade s pravidlami v dohovore ICSID, s neexistenciou možnosti odvolania sa proti takémuto rozsudku pred vnútroštátnymi súdmi.

(46) Po druhé Rumunsko zdôrazňuje, že rumunská vláda je povinná dodržiavať rumunskú ústavu, ktorou sa zakazuje neprimerane ovplyvňovať vnútroštátnych sudcov, pokiaľ ide o otázku, či je rozsudok potrebné vymáhať. Zdôrazňuje, že vnútroštátny súd rozhodol autonómne o tom, že presadzovanie rozsudku nie je možné v zmysle rumunského práva pozastaviť rôznymi aktmi, ktoré vydala Komisia v roku 2014. Rumunsko ďalej tvrdí, že hoci právo Únie má podľa rumunskej ústavy pred (všeobecným) rumunským vnútroštátnym právom vo všeobecnosti prednosť, právo Únie nemôže mať prednosť pred samotnou rumunskou ústavou.

(47) Po tretie Rumunsko vyhlasuje, že náhrada škody, ktorú priznal súd žalobcom, by sa nemala považovať za novú nezlučiteľnú pomoc, ale za náhradu škody v zmysle judikatúry vo veci *Asteris*. Rumunsko predovšetkým namieta, aby sa v tejto veci uplatňovala judikatúra vo veci *Lucchini*, pričom tvrdí, že táto vec sa skutkovým stavom odlišuje od veci, o ktorej rozhodoval Súdny dvor Európskej únie vo veci *Lucchini* ([45]).

(48) Nakoniec Rumunsko opakovane zdôrazňuje rozpor potvrdený v tejto veci medzi povinnosťami Rumunska v rámci dohovoru ICSID a v rámci práva Únie. Vyhlasuje, že vykonanie alebo výkon rozsudku ICSID by sa nemali považovať za také, ktoré predstavuje nezákonnú štátnu pomoc, a to až do rozhodnutia na úrovni ICSID o tom, či bude mať prednosť dohovor ICSID alebo právo Únie.

5. PRIPOMIENKY ZÚČASTNENÝCH STRÁN

(49) Jedinou zúčastnenou stranou, ktorá predložila pripomienky k rozhodnutiu o začatí konania, boli žalobcovia v rozhodcovskom konaní, na základe ktorého vznikol rozsudok. Žalobcovia namietajú proti predbežným záverom v rozhodnutí o začatí konania. Konkrétne predkladajú pripomienky týkajúce sa i) okolností prípadu; a ii) údajne nesprávneho opisu opatrenia; tvrdia, že iii) pravidlá Únie týkajúce sa štátnej pomoci a bilaterálnych investičných zmlúv v rámci EÚ nie sú v rozpore; vyhlasujú, že iv) vykonávanie alebo výkon rozsudku nepredstavuje štátnu pomoc; alebo v) minimálne nie novú pomoc; trvajú na tom, že v prípade označenia za pomoc vi) by vykonávanie alebo výkon rozsudku bolo zlučiteľnou pomocou; zastávajú názor, že vii) ochrana oprávnených očakávaní bráni Komisii schváliť negatívne rozhodnutie; a nakoniec tvrdia, že viii) Komisia musí prijať opatrenia, ktorými žalobcov riadne zapojí do vyšetrovacieho konania.

O okolnostiach prípadu

(50) Žalobcovia vysvetľujú, že Rumunsko sa po páde komunistického režimu v roku 1989 ocitlo v stave zúfalej hospodárskej núdze. Situácia Rumunska bola taká, že keď v roku 1995 začalo prístupový proces k Európskej únii, nachádzalo sa ďaleko od splnenia prístupových kritérií Únie. Rumunská vláda v záujme zrýchlenia hospodárskeho rozvoja a zníženia regionálnych rozdielov zriadila rámec regionálneho rozvoja a následne v krátkom čase schválila nariadenie EGO 24, ktorého cieľom bolo stimulovať investície do súkromného sektora v znevýhodnených regiónoch. Stimuly v nariadení EGO 24 boli zamerané výlučne na investorov vytvárajúcich pracovné miesta v najviac znevýhodnených regiónoch v jednej z najchudobnejších krajín Európy. Žalobcovia v tejto súvislosti predovšetkým zdôrazňujú, že nariadením EGO 24 sa nielenže poskytovali investorom výhody, ale aj ukladali povinnosti, ako napríklad povinnosť vytvárať pracovné miesta a zamestnávať v minulosti nezamestnaných pracovníkov, vyvíjať a vyrábať nové materiály v znevýhodnenom regióne, viesť ústredie novozriadených spoločností v znevýhodnenom regióne a povinnosť žiadať a získavať osvedčenia OTI.

(51) Ďalej žalobcovia vysvetľujú, že ich spoločnosti v období medzi rokom 2000 a rokom 2002 získali osvedčenie OTI na investovanie v okrese Bihor. V rámci podmienok týchto osvedčení OTI, ktoré boli platné do 1. apríla 2009, sa žalobcovia zaviazali, že svoje investície zachovajú počas „dvojnásobne dlhého obdobia, v ktorom (žalobcovia) využívali výhody“ zavedené v nariadení EGO 24. Žalobcovia tvrdia, že prostredníctvom svojich investícií vytvorili približne 9 000 nových pracovných miest, z ktorých do dnešného dňa naďalej existuje 7 000. Žalobcovia ďalej

([45]) Pozri rozhodnutie o začatí konania, odôvodnenie 39.

tvrdia, že výsledkom ich investícií boli významné účinky presahovania v regióne. Záver, ktorý žalobcovia vyvodili z týchto pripomienok, je, že prostredníctvom svojich investícií prispeli k zmierneniu útrap spôsobených zúfalými hospodárskymi podmienkami v regióne okresu Bihar a zlepšili kvalitu života v tomto regióne.

(52) V súvislosti s právnymi predpismi v oblasti štátnej pomoci platnými v Rumunsku pred jeho pristúpením k Únii žalobcovia tvrdia, že vzhľadom na to, že nariadenie EGO 24 bolo stanovené pred nadobudnutím účinnosti právneho predpisu č. 143/1999, nariadenie EGO 24 bolo existujúcou pomocou na účel tohto zákona a nemuselo mať povolenie od Rady pre hospodársku súťaž. Žalobcovia tiež pripomínajú, že hoci sa Rada pre hospodársku súťaž pokúšala nariadenie EGO 75 napadnúť na rumunských súdoch, nespochybnila zlučiteľnosť nariadenia EGO 24 s právnym predpisom č. 143/1999. Žalobcovia zároveň pripomínajú, že okrem spoločného stanoviska EÚ z 21. novembra 2001 nebolo v žiadnom vyhlásení zo strany Únie v priebehu prístupového procesu výslovne uvedené, že nariadenie EGO 24 predstavuje z hľadiska štátnej pomoci problém.

(53) Nakoniec žalobcovia uvádzajú, že každé nevykonanie rozsudku v celom rozsahu, alebo vymáhanie časti, ktorá už bola vykonaná prostredníctvom započítania daňových dlhov žalobcu k dlžnej náhrade škody, by bolo pre žalobcov a región katastrofálne, pretože by ohrozilo tisíce pracovných miest a zvrátilo hospodársky rozvoj dosiahnutý v regióne.

O opise opatrenia

(54) Žalobcovia tvrdia, že rozhodnutie o začatí konania nie je dôsledné, pokiaľ ide o určenie príslušného opatrenia. Žalobcovia s odvolaním sa na odôvodnenia 25 a 26 rozhodnutia o začatí konania zdôrazňujú, že hoci Komisia tvrdí, že skúma len vykonávanie alebo výkon rozsudku, v skutočnosti napáda základnú schému v nariadení EGO 24. Zároveň žalobcovia tvrdia, že v každom prípade nebolo nikdy platne stanovené, že nariadenie EGO 24 znamenalo nezlučiteľnú štátnu pomoc.

(55) Ďalej žalobcovia vyhlasujú, že rozhodnutím o začatí konania sa rozsudok nesprávne opisuje, a preto tvrdia, že rozsudkom sa výlučne priznáva náhrada škody za škody vyplývajúce z porušenia bilaterálnej investičnej zmluvy zo strany Rumunska a nekopírujú sa ním výhody v nariadení EGO 24. Súd totiž podľa žalobcov nepriznal náhradu škody za predčasné zrušenie stimulov v nariadení EGO 24 ako takých, ale to, že opatrenia, o ktorých sa zistilo, že porušujú bilaterálnu investičnú zmluvu, sú také, ktorými Rumunsko konalo neprimerane i) zachovaním povinnosti investora ako celku v rámci nariadenia EGO 24, napriek zrušeniu prakticky všetkých výhod vyplývajúcich z tohto nariadenia; ii) porušením oprávnených očakávaní žalobcov v súvislosti s nepretržitou dostupnosťou stimulov v nariadení EGO 24; a iii) tým, že nebolo pri žalobcoch dostatočne transparentné.

(56) Žalobcovia ďalej navrhovali, aby rozhodnutie o začatí konania vychádzalo z predpokladu, že nariadenie EGO 24 predstavuje nezlučiteľnú pomoc, a že tento predpoklad je chybný, pretože zlučiteľnosť nariadenia EGO 24 ako regionálnej pomoci nebola nikdy platne stanovená.

O neprítomnosti rozporu medzi pravidlami Únie týkajúcimi sa štátnej pomoci a bilaterálnymi investičnými zmluvami v rámci EÚ.

(57) Žalobcovia s odvolaním sa na odôvodnenia 51 až 55 rozhodnutia o začatí konania tvrdia, že ustanovenia práva Únie, ktorými sa riešia povinnosti členských štátov v rámci medzinárodného práva, sú v tomto prípade irelevantné, keďže medzi právom Únie v oblasti štátnej pomoci a bilaterálnou investičnou zmluvou nie je žiadny rozpor. Žalobcovia argumentujú hlavne tým, že akýkoľvek rozpor je vylúčený na základe skutočnosti, že predmetné rozhodcovské konanie sa začalo už pred pristúpením Rumunska k Únii. Povinnosť Rumunska vykonať rozsudok vychádza z momentu, v ktorom došlo k údajnému porušeniu bilaterálnej investičnej zmluvy, t. j. pred pristúpením Rumunska k Únii, a teda sa jej nedotýka právo Únie.

O opise vykonávania/výkonu rozsudku ako štátnej pomoci

(58) Žalobcovia vyhlasujú, že v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy vykonávanie alebo výkon rozsudku zo strany Rumunska nepredstavuje štátnu pomoc.

(59) Po prvé hoci nespochybňujú kvalifikáciu spoločností S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L. a S.C. Multipack ako podnikov, žalobcovia tvrdia, že o Ioanovi a Viorelovi Miculovcov sa nedá povedať, že by boli zapojení do hospodárskej činnosti. Konkrétne skutočnosť, že bratia Miculovci majú podiely v rôznych podnikoch, sa považuje za nepostačujúcu na to, aby sa mohli sami považovať za podniky. Žalobcovia tiež zastávajú názor, že tri už uvedené spoločnosti a bratia Miculovci sa nemôžu považovať za jednu hospodársku jednotku, keďže záujmy bratov nie sú totožné so záujmami spoločností.

(60) Po druhé žalobcovia zdôrazňujú, že vykonaním rozsudku sa im neposkytuje výhoda. Tvrdia, že opatrenia, ktoré slúžia na splnenie právnych záväzkov, ako je zaplatenie náhrady škôd, nepredstavujú preferenčné zaobchádzanie s podnikmi. Žalobcovia v tejto súvislosti tvrdia, že Komisia sa nemôže spoliehať na vyjadrenie generálneho advokáta Colomera vo veci *Atzeni*, pretože táto vec sa týkala škôd, ktoré boli zaplatené príjemcovi ako náhrada za vymáhanie nezlučiteľnej pomoci, ktorá už bola vyplatená. Naproti tomu žalobcovia zastávajú názor, že v tejto

veci im nebola vyplatená žiadna štátna pomoc – a už vôbec nie neoprávnená štátna pomoc – preto ju rozlišujú od veci *Atzeni*. Žalobcovia podobne zastávajú názor, že túto vec nie je možné prirovnávať k veciam citovaným v rozhodnutí o začatí konania, v ktorých sa zmluvné ustanovenia o odškodnení príjemcov za vymáhanie nezlučiteľnej štátnej pomoci posudzovali ako ustanovenia, ktoré samotné predstavujú štátnu pomoc.

(61) Ďalej žalobcovia zastávajú názor, že vykonanie alebo výkon rozsudku by patril priamo pod judikatúru vo veci *Asteris*. Argumentujú tým, že logika v judikatúre vo veci *Asteris*, ako aj v takých prípadoch ako *Denkavit* ([46]) *a ThyssenKrupp* ([47]), je v tom, že zaplatenie škôd nie je podľa uváženia členských štátov, a preto sa nemôže kvalifikovať ako štátna pomoc. Ďalej sa tvrdí, že záväzky Rumunska podľa bilaterálnej investičnej zmluvy sú vyjadrením všeobecných pravidiel zodpovednosti, na ktoré sa vzťahuje judikatúra vo veci *Asteris*. Pokiaľ ide o tvrdenie Komisie, že vec *Asteris* sa nevzťahuje na škody priznané na základe bilaterálnych investičných zmlúv v rámci EÚ, ktoré sa považujú za nezlučiteľné s právom Únie, žalobcovia zastávajú názor, že akákoľvek nezlučiteľnosť by nemala za následok neplatnosť rozsudku priznaného na základe tejto bilaterálnej investičnej zmluvy. Vykonávanie alebo výkon rozsudku by sa navyše nemohli chápať v zmysle udelenia štátnej pomoci „cez zadné dvierka“, keďže rozsudkom sa neobnovuje zrušená schéma v nariadení EGO 24; presnejšie povedané, rozsudkom sa priznáva náhrada škody za autonómne rozhodnutie Rumunska udržiavať okrem iného neprimerané bremeno uvalené na žalobcov.

(62) Ďalej žalobcovia tvrdia, že argumenty Komisie týkajúce sa nezlučiteľnosti bilaterálnej investičnej zmluvy s právom Únie sú irelevantné, keďže spor vedúci k rozhodcovskému konaniu a napokon k rozsudku nastal pred pristúpením Rumunska k Únii. Pokiaľ ide o tvrdenie, že dokazovanie Komisie v rozhodnutí o začatí konania vychádza z chybného spojenia vykonávania/výkonu rozsudku a nezlučiteľnosti schémy v nariadení EGO 24, žalobcovia opäť potvrdzujú, že rozsudkom sa v žiadnom prípade nepriznali škody na základe rozhodnutia Rumunska dodržiavať pravidlá Únie týkajúce sa štátnej pomoci.

(63) Ďalej žalobcovia namietajú, že by rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci *Lucchini*, na ktorý sa Komisia v rozhodnutí o začatí konania odvolávala, malo nejaký význam pre túto vec. Podľa ich názoru sa vo veci *Lucchini* zistilo len to, že ustanoveniami vnútroštátneho práva sa nemôže zmariť vymáhanie nezlučiteľnej pomoci a nemá to žiadny vplyv na vykonanie/výkon rozhodcovského rozsudku, ktorým sa priznávajú škody za porušenie bilaterálnej investičnej zmluvy.

(64) Po tretie pokiaľ ide o pripísateľnosť vykonania/výkonu rozsudku Rumunsku, žalobcovia tvrdia, že posudzovanie Komisie sa nemôže spoliehať na samotnú pripísateľnosť nariadenia EGO 24. Ďalej zastávajú názor, že vykonanie/výkon rozsudku ICSID je automatickým a nedobrovoľným dôsledkom povinností Rumunska v rámci dohovoru ICSID. Podľa žalobcov akýkoľvek nedobrovoľný akt je neprípisateľný štátu a nemôže predstavovať štátnu pomoc. Okrem toho zdôrazňujú, že vnútroštátnym súdom neprináleží preskúmavať rozsudky ICSID a ich vymáhanie nie je možné zablokovať z dôvodov vnútroštátneho verejného poriadku alebo nezlučiteľnosti s právom Únie.

(65) Ďalej žalobcovia tvrdia, že povinnosti Rumunska v rámci dohovoru ICSID neboli následným členstvom Rumunska v Únii dotknuté. Uvádzajú, že právo EÚ sa na túto vec nevzťahuje, keďže k údajnému porušeniu bilaterálnej investičnej zmluvy a začatiu konania došlo pred pristúpením Rumunska k Únii.

(66) Po štvrté pokiaľ ide o selektívnosť, žalobcovia tvrdia, že vykonanie/výkon rozsudku nie je selektívne/-y, pretože bilaterálnymi investičnými zmluvami a dohovorom ICSID sa zriaďuje systém všeobecnej zodpovednosti, ktorý sa rovnako uplatňuje aj voči akémukoľvek investorovi. Preto škody v rámci tohto systému nie sú selektívne. Žalobcovia v tejto súvislosti taktiež citujú vyhlásenie, ktoré údajne vykonala Komisia, o tom, že „bilaterálne investičné zmluvy, hoci sa nimi poskytuje výhoda tým, že zaisťujú vlastnícke práva v zahraničí, sa nemôžu technicky považovať za štátnu pomoc zakázanú v zmysle článku 107 ods. 1 (zmluvy), keďže výhodou sa nezvýhodňujú určití podnikatelia alebo výroba určitých druhov tovaru, ale sa poskytuje všeobecne všetkým investorom bez ohľadu na sektor, v ktorom pôsobia“.

(67) Napokon žalobcovia popierajú, že vykonaním rozsudku by sa mohla narušiť hospodárska súťaž a ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi. Tvrdia, že odôvodnenie v rozhodnutí o začatí konania sa nemôže vzťahovať na bratov Miculovcov, ktorí údajne nie sú zapojení do žiadnej hospodárskej činnosti, čo má za následok, že akékoľvek platby im realizované nemôžu narušovať hospodársku súťaž alebo ovplyvňovať obchod medzi členskými štátmi. Všeobecnejšie žalobcovia tvrdia, že vykonaním rozsudku by sa neposkytla žalobcom výhoda, a preto sa môže akýkoľvek vplyv na hospodársku súťaž alebo obchod vylúčiť.

([46]) Vec 61/79 Amministrazione delle finanze dello Stato/Denkavit italiana, EU:C:1980:100.

([47]) Rozhodnutie Komisie 2008/408/ES z 20. novembra 2007 o štátnej pomoci C 36/A/06 (ex NN 38/06), ktorú Taliansko poskytlo spoločnostiam ThyssenKrupp, Cementir a Nuove Terni Industrie Chimiche (Ú. v. EÚ L 144, 4.6.2008, s. 37).

O opise vykonania/výkonu rozsudku ako novej pomoci

(68) Žalobcovia sa ďalej zaoberajú aj opisom vykonania/výkonu rozsudku ako novej pomoci. Poznamenávajú, že k jediným udalostiam, ktoré sa vyskytli po pristúpení Rumunska, patrilo schválenie samotného rozsudku a jeho výkon. Predovšetkým jeho výkon Rumunskom sa považuje len za automatický dôsledok rozsudku, a nie výsledok nesporného rozhodnutia. Podľa žalobcov predstavovali relevantné časové okamihy schválenie nariadenia EGO 24, vydanie osvedčení OTI pre žalobcov, alebo najneskôr uzatvorenie bilaterálnej investičnej zmluvy. Žalobcovia sa spoliehajú aj na judikatúru a postupy Komisie týkajúce sa štátnych záruk (podľa ktorých nastáva relevantný časový okamih pri poskytnutí záruky a nie pri odvolávaní sa na ňu alebo pri vydávaní platieb), pričom tvrdia, že ak sa náhrada škody vypláca na základe záväzku obsiahnutého v medzinárodnej dohode, za rozhodujúci by sa mal považovať dátum uzatvorenia tejto dohody.

O zlučiteľnosti vykonania/výkonu rozsudku

(69) Po prvé žalobcovia tvrdia, že ak Komisia vyšetruje neoznámenú pomoc a dotknuté členské štáty nepredložia žiadny argument týkajúci sa zlučiteľnosti, Komisia je povinná zvážiť, či v rámci platných pravidiel alebo usmernení môže byť pomoc zlučiteľná, a to v prípade potreby na základe vyžiadania ďalších informácií od členských štátov alebo príjemcu.

(70) Pokiaľ ide o predbežnú analýzu zlučiteľnosti v rozhodnutí o začatí konania, žalobcovia zastavajú názor, že je v zásade nesprávna, keďže voči vykonávaniu/výkonu rozsudku uplatňuje súčasné usmernenia o regionálnej pomoci (ďalej len „RAG“), hoci je nepochybne zrejmé, že vykonávanie/výkon rozsudku nie je motivované/-ý žiadnym cieľom regionálneho rozvoja. Podľa názoru žalobcov a pri opätovnom zdôraznení, že v rozhodnutí o začatí konania sa nesprávne predpokladá, že vykonaním rozsudku by sa retroaktívne obnovilo nariadenie EGO 24, by jedinou pomocou, ktorú bolo možné poskytnúť, boli výhody v zmysle schémy v nariadení EGO 24. Nariadenie EGO 24 sa malo následne posúdiť v zmysle usmernení RAG z roku 1998, v rámci ktorého sa mali považovať za zlučiteľné.

(71) Žalobcovia ďalej tvrdia, že nikdy neexistovalo platné formálne rozhodnutie, ktorým by sa stanovilo, že nariadenie EGO 24 predstavuje nezlučiteľnú štátnu pomoc. Podľa žalobcov bolo rozhodnutie rumunskej Rady pre hospodársku súťaž (rozhodnutie č. 244) o vypovedaní nariadenia EGO 24 chybné, pretože sa v ňom neposudzovala zlučiteľnosť a neuviedlo odôvodnenie jeho záverov. Žalobcovia navyše tvrdia, že schválením nariadenia EGO 75, ktorým sa znovu potvrdilo nariadenie EGO 24, zo strany rumunskej vlády, sa anulovalo rozhodnutie Rady pre hospodársku súťaž. Ďalej tvrdia, že zamietnutie námietok Rady pre hospodársku súťaž voči nariadeniu EGO 75 rumunskými súdmi je ďalším dôkazom, že nariadenia EGO 24 a EGO 75 mali prednosť pred rozhodnutím Rady pre hospodársku súťaž.

(72) Ďalej žalobcovia tvrdia, že Komisia nemala a nemá žiadnu právomoc preskúmať nariadenie EGO 24, dokonca ani náhodne. Príslušné časti nariadenia EGO 24 boli zrušené pred pristúpením Rumunska k Únii. Pokiaľ sa rozsudok chápe ako rozsudok, ktorým sa obnovuje pomoc poskytnutá v rámci nariadenia EGO 24, žalobcovia teda tvrdia, že Komisia nemá žiadnu právomoc preskúmania. Zároveň sa v tejto súvislosti odvolávajú aj na rozhodnutie Komisie vo veci štátnej pomoci N 380/2004, v ktorom Komisia zistila, že vykonanie rozhodcovského rozsudku po pristúpení, ktorý bol vynesený pred pristúpením a týkal sa výhradne období pred pristúpením, nepredstavuje novú pomoc.

(73) Žalobcovia nakoniec tvrdia, že nariadenie EGO 24 a jednotlivé stimuly v nariadení EGO 24 boli zlučiteľné s vnútorným trhom podľa platných usmernení RAG z roku 1998, vzhľadom na skutočnosť, že boli splnené všetky podmienky zlučiteľnosti. V tejto súvislosti tvrdia, že po prvé nariadenie EGO 24 sa v skutočnosti môže chápať skôr ako zlučiteľná investičná pomoc a nie prevádzková pomoc a po druhé hoci sa nariadenie EGO 24 vnímalo ako prevádzková pomoc, bolo stále zlučiteľné.

O oprávnených očakávaniach

(74) Žalobcovia tvrdia, že nález v rozhodnutí Komisie, podľa ktorého je vykonanie alebo výkon rozsudku v rozpore s pravidlami štátnej pomoci, by porušoval oprávnené očakávania žalobcov. Tvrdia, že Únia výslovne povzbudzovala Rumunsko, aby s členskými štátmi pred jeho pristúpením uzatvorilo bilaterálne investičné zmluvy; že Komisia stále podporuje uzatváranie bilaterálnych investičných dohôd; že žalobcovia sa spoliehali na svoju dôveru v to, že rozhodcovské konanie by im umožnilo prijať náhradu škôd za škody, ktoré Rumunsko spôsobilo svojim rozhodnutím zachovávať všetky povinnosti investorov podľa nariadenia EGO 24; a že neexistuje žiadny hlavný verejný záujem o vylúčenie oprávnených očakávaní žalobcov.

O procesných právach žalobcov

(75) Nakoniec žalobcovia tvrdia, že podľa judikatúry zúčastnené strany „majú právo zúčastniť sa na správnom konaní iba v primeranom rozsahu v rozsahu primeranom okolnostiam prejednávanej veci“ ([48]). Pokiaľ ide o tvrdenie, že Rumunsko neposkytlo žalobcom možnosť primerane sa zúčastniť v postupe štátnej pomoci, čo údajne žalobcov výrazne znevýhodnilo, žalobcovia upozorňujú, že neumožnenie žalobcom zo strany Komisie primerane brániť svoje záujmy tým, že by sa v plnšom rozsahu zúčastnili postupu, by mohlo urobiť konečné rozhodnutie Komisie neplatným. Na záver žalobcovia poukazujú na to, že postup Komisie v prípadoch štátnej pomoci vo všeobecnosti neochraňuje v dostatočnej miere údajné procesné práva príjemcov a tým, že neposkytuje účinný prostriedok nápravy, je v rozpore s článkom 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach a článku 47 Charty základných práv Európskej únie.

6. **PRIPOMIENKY RUMUNSKA K PRIPOMIENKAM TRETÍCH STRÁN**

(76) Rumunsko vo svojej odpovedi na pripomienky predložené žalobcami v prvom rade odmieta tvrdenie, že Ioan a Viorel Miculovci by sa nemohli na účel uplatnenia právnych predpisov EÚ v oblasti štátnej pomoci považovať za subjekty predstavujúce podniky. Rumunsko tvrdí, že títo piati žalobcovia by sa vlastne mali považovať za hospodársku jednotku, pretože bratia Miculovci vykonávajú priamu alebo nepriamu kontrolu nad podnikovými žalobcami. Rumunsko na podporu tohto tvrdenia okrem iného uvádza, že počas rokovaní medzi Rumunskom a žalobcami, ktoré sa uskutočnili po vydaní rozsudku, bratia Miculovci prijali formálne rozhodnutie v mene troch podnikových žalobcov.

(77) Po druhé Rumunsko vyvracia snahu žalobcov o popretie prepojenia medzi zrušením stimulov v nariadení EGO 24 a priznaním škôd v rozsudku. Zastáva názor, že z rozsudku je zrejmé, že hodnotu škôd stanovil súd na základe hospodárskych výhod, ktoré by žalobcovia získali v prípade, keby boli stimuly zostali zachované.

(78) Po tretie pokiaľ ide o tvrdenia žalobcov, že neboli a nie sú primerane zúčastnení na vyšetrovaní štátnej pomoci, Rumunsko popiera, že by žalobcom ihneď nepredložilo rozhodnutie o začatí konania. Ďalej tvrdí, že Rumunsko nemá žiadnu zákonnú povinnosť zapojiť žalobcov v plnšom rozsahu, ako je a bola táto vec.

7. **POSÚDENIE**

7.1. **Existencia pomoci**

(79) V článku 107 ods. 1 zmluvy sa stanovuje, že „pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi“. Opatrenie teda predstavuje štátnu pomoc, ak sú splnené tieto štyri kumulatívne podmienky:

— Opatrením sa musí podniku poskytovať selektívna hospodárska výhoda.

— Opatrenie musí byť pripísateľné štátu a financované zo štátnych prostriedkov.

— Opatrenie musí narúšať hospodársku súťaž alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže.

— Opatrenie musí mať potenciál ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi.

(80) Komisia zdôrazňuje, že pojem štátna pomoc predstavuje cieľ a právny pojem vymedzený priamo v zmluve. Stanovenie toho, či konkrétne opatrenie predstavuje štátnu pomoc, nezávisí od úmyslov alebo odôvodnení členských štátov pri jej poskytovaní, ale od účinkov predmetného opatrenia ([49]).

Podnik

(81) Súdny dvor Európskej únie dôsledne vymedzuje podniky ako subjekty vykonávajúce hospodársku činnosť bez ohľadu na ich právne postavenie a spôsob ich financovania ([50]). Označenie konkrétneho subjektu za podnik teda závisí plne od povahy jeho činnosti.

([48]) Odkaz na vec T-68/03 Olympiaki Aeroporia Ypiresies, EU:T:2007:253, bod 42.
([49]) Vec C-487/06 P British Aggregates/Komisia, EU:C:2008:757, body 85 a 89 a citovaná judikatúra, a vec C-279/08 P Komisia/Holandsko (NOx), EU:C:2011:551, bod 51.
([50]) Spojené veci C-180/98 až C-184/98 Pavlov a i., EU:C:2000:428, bod 74.

(82) Oddelené právne subjekty možno na účely uplatnenia pravidiel štátnej pomoci pokladať za jednu hospodársku jednotku. Táto hospodárska jednotka sa potom pokladá za relevantný podnik. Súdny dvor Európskej únie v minulosti konštatoval, že „v práve hospodárskej súťaže pod pojmom „podnik“ sa musí rozumieť hospodárska jednotka […], aj keď z právneho hľadiska je táto hospodárska jednotka zložená z viacerých fyzických alebo právnických osôb“ ([51]) Súdny dvor Európskej únie skúma kontrolný podiel alebo funkčné, hospodárske alebo organické väzby pri určovaní, či niekoľko subjektov tvorí hospodársku jednotku ([52]).

(83) Žalobcovia v rozhodcovskom konaní, na základe ktorého vznikol rozsudok, sú bratia Ioan Micula a Viorel Micula a tri spoločnosti, ktoré vlastnia (S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L. a S.C. Multipack). Je zrejmé, že tieto tri spoločnosti vykonávajú hospodárske činnosti, keďže sa špecializujú na priemyselnú výrobu potravinových výrobkov, mletých výrobkov a plastových obalov v tomto poradí. Tieto tri spoločnosti sa teda považujú za podniky. Žalobcovia tento opis nespochybňujú.

(84) Žalobcovia však zastávajú názor, že samotní bratia Miculovci sa na účely článku 107 ods. 1 zmluvy nemôžu ako fyzické osoby považovať za podniky, a preto finančné prostriedky, ktoré im boli vyplatené pri vykonávaní alebo výkone rozsudku, by nepredstavovali štátnu pomoc. Konkrétne sa záujmy bratov Miculovcov považujú za také, ktoré sa nezhodujú so záujmami troch podnikových žalobcov.

(85) Komisia sa však domnieva, že na účel uplatnenia pravidiel štátnej pomoci tieto tri spoločnosti a bratia Miculovci spoločne tvoria jednu hospodársku jednotku. Táto hospodárska jednotka sa preto pokladá za relevantný podnik.

(86) V tomto zistení sa v prvom rade spolieha na skutočnosť, že bratia Miculovci majú, priamo alebo nepriamo, doslovne výlučné vlastníctvo troch podnikových žalobcov, a teda preukazujú kontrolný podiel v týchto spoločnostiach.

(87) Po druhé v tomto zistení sa zohľadňuje skutočnosť, že podnikový žalobcovia tvoria súčasť väčšej skupiny spoločností, European Food and Drinks Group (ďalej len „EFDG“). Bratia Miculovci počas rozhodcovského konania tiež žiadali o náhradu škody pre ostatné spoločnosti tvoriace súčasť skupiny EFDG, ktorá údajne utrpela straty v dôsledku opatrení Rumunska, ktoré viedli ku konaniu. V skutočnosti žalobcovia namiesto žiadania a vyčíslenia samostatných strát v prípade každého podnikového žalobcu a dvoch samostatných žalobcov založili svoju žiadosť o náhradu škody na stratách, ktoré údajne utrpela skupina EFDG ako celok. Po preskúmaní vlastníckej štruktúry skupiny EFDG a určení, že bratia Miculovci vlastnili, priamo alebo nepriamo, 99,96 % všetkých spoločností v skupine EFDG, za ktoré bratia Miculovci žiadali škody (k nim patria spoločnosti European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L., West Leasing S.R.L), súd tento prístup akceptoval a umožnil žalobcom, aby žiadali o náhradu škody za straty skupiny EFDG ako celok ([53]). Na základe správania žalobcov počas rozhodcovského konania a príslušného rozhodovania súdu sa preukazuje, že bratia Miculovci a traja podnikoví žalobcovia, ako aj už uvedené spoločnosti tvoriace súčasť skupiny EFDG, vytvárajú jednu hospodársku jednotku s jedným hospodárskym záujmom.

(88) Po tretie opis bratov Miculovcov a ich spoločností ako jednej hospodárskej jednotky je navyše podložený spôsobom, akým sa im v rozsudku nakoniec priznala náhrada škody. V rozsudku im bola priznaná náhrada škody „spoločne“ na základe „spoločného nároku“ namiesto toho, aby sa náhrada škody rozdelila jednotlivo každému z piatich žalobcov. Skutočnosť, že piati žalobcovia spoločne (t. j. vrátane podnikových žalobcov) žiadali súd o priznanie celej náhrady škody len bratom Miculovcom, dokazuje, že podnikoví žalobcovia nemajú voči bratom Miculovcom žiadnu autonómiu. Nakoniec súd umožnil každému žalobcovi vrátenie celej sumy priznanej náhrady škody a následne rozdelenie tejto náhrady škody medzi žiadateľov podľa ich vlastného uváženia, bez ohľadu na škody, ktoré v skutočnosti utrpel každý žalobca.

(89) Tvrdenie žalobcov, že túto vec je potrebné odlíšiť od rozsudku *Hydrotherm*, nemá vplyv na už uvedený záver, keďže fyzickou osobou v tejto veci bol partner osobne zodpovedný za finančné povinnosti rôznych spoločností, pri ktorých sa pokladalo, že s nimi tvorí jednu hospodársku jednotku, pričom bratia Miculovci nie sú osobne zodpovední. Komisia v odpovedi pripomína, že Súdny dvor Európskej únie v príslušnom odseku svojho rozhodnutia *Hydrotherm* vôbec neuviedol osobnú zodpovednosť predmetnej osoby; Súdny dvor Európskej únie sa skôr

([51]) Vec C-170/83 Hydrotherm, EU:C:1984:271, bod 11. Pozri aj Vec T-137/02 Pollmeier Malchow/Komisia, EU:T:2004:304, bod 50.
([52]) Vec C-480/09 P Acea Electrabel Produzione SpA/Komisia, EU:C:2010:787 body 47 až 55; Vec C-222/04 Cassa di Risparmio di Firenze SpA a i., EU:C:2006:8, body 112.
([53]) Pozri rozsudok, body 935 – 936 a 943.

obmedzil na poukázanie, že predmetné fyzické osoby majú „úplnú kontrolu“ nad dotknutými spoločnosťami. ([54]) Ako už bolo uvedené, bratia Miculovci majú podobne na základe svojho vlastníctva úplnú kontrolu nad podnikovými žalobcami a v skutočnosti nad ďalšími príslušnými spoločnosťami v skupine EFDG.

(90) Na rozdiel od tvrdení žalobcov sa Komisia tiež domnieva, že v tomto prípade je rovnako uplatniteľná logika tvoriaca základ rozsudku *Cassa di Risparmio di Firenze*. Súdny dvor Európskej únie v tomto rozsudku uznal, že hospodársku činnosť môže vykonávať subjekt, priamo alebo nepriamo, prostredníctvom kontrolovania subjektu ako súčasť hospodárskej jednotky, ktorú spoločne tvoria. Hoci Súdny dvor Európskej únie pripúšťa, že samotný fakt vlastníctva podielov, dokonca kontrolných podielov, je nepostačujúci na to, aby sa za hospodársku činnosť považovala činnosť subjektu vlastniaceho tieto podiely, ak vedie iba k výkonu práv prináležiacich postaveniu akcionára alebo člena, ako aj prijímaniu dividend, ktoré sú len výsledkom vlastníctva aktíva, je zrejmé, že aktuálna situácia je odlišná. Podľa Súdneho dvora Európskej únie totiž „subjekt, ktorý drží kontrolné podiely v spoločnosti, skutočne priamo alebo nepriamo vykonáva túto kontrolu vplyvom na jej správu, sa musí považovať za zúčastneného na hospodárskej činnosti vykonávanej kontrolovaným podnikom.“ ([55]) Súdny dvor Európskej únie mal zároveň záujem poukázať na to, že „jednoduché rozdelenie podniku do dvoch odlišných subjektov“ nemôže byť postačujúce na obídenie pravidiel štátnej pomoci ([56]). Táto logika sa vzťahuje aj na prípad, keď je jeden z dotknutých subjektov fyzickou osobou. Inak by sa poskytnutie pomoci fyzickej osobe, ktorá je ovládajúcim akcionárom podniku, nepovažovalo za štátnu pomoc, hoci by fyzická osoba mohla túto pomoc využiť v prospech podnikov, ktoré kontroluje. V tejto veci totiž nie je na účely uplatňovania pravidiel štátnej pomoci relevantné, či náhrada škody, ktorú priznal súd spoločne všetkým piatim žalobcom, bola vyplatená bratom Miculovcom alebo spoločnostiam, ktoré vlastnia.

(91) Na záver sa Komisia domnieva, že bratia Miculovci a traja podnikoví žalobcovia spoločne tvoria jednu hospodársku jednotku, ktorá na účel uplatnenia článku 107 ods. 1 zmluvy predstavuje podnik. Ďalším spoločnostiam skupiny EFDG, za ktorých údajné straty bola bratom Miculovcom priznaná náhrada škody na základe rozsudku (spoločnosti European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L., West Leasing S.R.L) ([57]), tvoria rovnako časť tejto jednej hospodárskej jednotky. Konečným príjemcom opatrenia pomoci je táto jedna hospodárska jednotka, ktorú tvoria piati žalobcovia a tieto spoločnosti v rámci skupiny EFDG.

Hospodárska výhoda (1)

(92) Podľa článku 107 ods. 1 zmluvy je výhodou akýkoľvek hospodársky prospech, ktorý by podnik nezískal pri bežných trhových podmienkach, to znamená bez zásahu štátu ([58]). Presná forma opatrenia je irelevantná na určenie toho, či podniku poskytuje hospodársku výhodu. Pojem výhoda zahŕňa napríklad všetky situácie, v ktorých sú podniky oslobodené od nákladov, ktoré sú nevyhnutné na ich hospodársku činnosť.

(93) Súd na základe rozsudku priznal žalobcom náhradu škody vo výške 376 433 229 RON plus úrok voči Rumunsku. Pre úplné pochopenie dôvodu prečo sa vykonaním alebo výkonom rozsudku priznáva žalobcom hospodárska výhoda, je užitočné preskúmať, na akom základe určil súd, že náhrada škody by sa mala vyplatiť žalobcom v tomto rozsudku.

(94) Súd po tom, čo rozhodol, že Rumunsko porušilo bilaterálnu investičnú zmluvu, zdôvodnil, že škody bolo potrebné priznať na základe zásady, že „žalobca sa musí vrátiť do postavenia, v akom by bol „so všetkou pravdepodobnosťou“, keby nebolo medzinárodného porušenia zákona.“ ([59]) Ďalej vysvetlil, že odškodniť prostredníctvom škôd je možné len tie straty, ktoré príčinne súvisia s aktom, ktorý predstavuje medzinárodné porušenie zákona, a že „všetky porušenia bilaterálnej investičnej dohody, ktoré uvádzajú žalobcovia, vyplývajú z tej istej skutočnosti: predčasné zrušenie stimulov v nariadení [EGO 24] alebo v priamom spojení s týmto predčasným zrušením.“ ([60]) Súd pri posudzovaní presnej náhrady škody splatnej žalobcom zohľadnil to, či straty vznikli

([54]) Vec C-170/83 Hydrotherm, EU:C:1984:271, bod 10.
([55]) Vec C-222/04 Cassa di Risparmio di Firenze SpA a i., EU:C:2006:8, bod 112.
([56]) Vec C-222/04 Cassa di Risparmio di Firenze SpA a i., EU:C:2006:8, bod 114.
([57]) Pozri odôvodnenia 87 a 88.
([58]) Vec C-39/94 SFEI a i., EU:C:1996:285, bod 60; vec C-342/96 Španielsko/Komisia, EU:C:1999:210, bod 41.
([59]) Rozsudok, bod 917.
([60]) Rozsudok, bod 928.

v skutočnosti a či priamo súviseli so zrušením schémy stimulov. Pokiaľ ide o škody priznané pre zvýšenú cenu cukru, súd napríklad konštatoval ([61]): „Existencia škody a tiež príčinná súvislosť medzi zrušením stimulov a utrpenou škodou sú náležite preukázané. Je nesporné, že v dôsledku zrušenia stimulu pre suroviny museli žalobcovia zaplatiť zvýšenú sumu za cukor, ktorý nakúpili po februári 2005".

(95) S prihliadnutím na tieto skutočnosti je zrejmé, že Rumunsko prostredníctvom vykonania alebo výkonu rozsudku priznáva žalobcom sumu, ktorá sa presne zhoduje s výhodami plánovanými v zrušenej schéme v nariadení EGO 24 od momentu jeho zrušenia (22. februára 2005) až po jeho plánované uplynutie platnosti (1. apríla 2009). Presnejšie vykonaním alebo výkonom rozsudku sa *de facto* uhradili clá účtované na dovezený cukor a iné suroviny v období od 22. februára 2005 do 31. marca 2009, ako aj clá účtované na dovezený cukor, ktorým by sa žalobcovia vyhli v prípade, keby mali príležitosť tvoriť zásoby cukru pred plánovaným uplynutím platnosti nástrojov v nariadení EGO 24 31. marca 2009. Okrem toho, aby žalobcovia plne využili sumu zodpovedajúcu sume zrušenej schémy a „vrátili sa späť do postavenia, ktoré by nastalo „so všetkou pravdepodobnosťou"", súd takisto priznal úrok a náhradu škody za údajnú ušlú príležitosť a ušlý zisk ([62]). Vykonaním alebo výkonom rozsudku sa v podstate opätovne stanovuje situácia, v ktorej by sa žalobcovia so všetkou pravdepodobnosťou ocitli, keby schéma v nariadení EGO 24 nebola bývala nikdy zrušená.

(96) Vykonaním alebo výkonom rozsudku sa preto poskytuje žalobcom hospodárska výhoda, ktorá by inak nebola na trhu dostupná. Po prvé náklady na suroviny ako vstupy pre konečné výrobky predstavujú bežné prevádzkové výdavky podnikov a to, že sa zbavia časti svojich bežných prevádzkových výdavkov, im poskytuje zrejmú výhodu. Po druhé priznanie náhrady škody žalobcom za ušlý zisk z dôvodu, že museli znášať svoje vlastné prevádzkové výdavky sami, predstavuje takisto hospodársku výhodu, ktorá by inak nebola dostupná za bežných trhových podmienok a pri neexistencii rozsudku; podnik by za bežných trhových podmienok musel sám znášať náklady nevyhnutné na jeho hospodársku činnosť, a preto by tento zisk nebol vytvoril. Po tretie, zaplatením úroku žalobcom za platby, ktoré boli údajne splatné v minulosti, ktoré samotné sa však musia pokladať za také, ktorými sa poskytuje výhoda, sa poskytuje samostatná a dodatočná výhoda. Na druhej strane za bežných trhových podmienok a v neprítomnosti rozsudku by musel podnik znášať svoje bežné prevádzkové výdavky, nevytvoril by údajne ušlý zisk, a preto by nebol schopný poberať úrok z tohto kapitálu. Rumunsko v skutočnosti tým, že zrušilo schému v nariadení EGO 24, opätovne zriadilo bežné podmienky hospodárskej súťaže na trhu, na ktorom pôsobia žalobcovia, a akoukoľvek snahou o náhradu škody žalobcom za dôsledky zrušenia stimulov v nariadení EGO 24 sa poskytuje výhoda, ktorá nie je za týchto bežných trhových podmienok dostupná.

(97) Snahy žalobcov oddeliť priznanie náhrady škody od zrušenia stimulov v nariadení EGO 24 sú nepresvedčivé. Žalobcovia tvrdia: „V tejto veci súd ICSID dospel k záveru, že rozhodnutie dodržať súlad s pravidlami EÚ týkajúcimi sa štátnej pomoci bolo v súlade s povinnosťami Rumunska v rámci bilaterálnej investičnej dohody a nepriznal škody žalobcom na tomto základe. Súd ICSID namiesto toho priznal škody za previnenie Rumunského štátu, ktoré spočíva v zachovaní povinností uložených v súvislosti s nariadením EGO 24 po odstránení schémy a netransparentného správania k investorom".

(98) Tento opis rozsudku je nepresný a v každom prípade nezohľadňuje účinky vykonávania/výkonu rozsudku. Už sa poukázalo na to, že súd sa domnieva, že všetky údajné porušenia bilaterálnej investičnej dohody vyplývali z „predčasného zrušenia stimulov alebo v priamom spojení s týmto predčasným zrušením" ([63]) a priznal škody za straty vyplývajúce priamo zo zrušenia schémy stimulov. Súd bol už takisto citovaný, pričom uviedol, že ([64]): „Zrušením stimulov v nariadení EGO 24 pred 1. aprílom 2009 nekonalo Rumunsko neprimerane alebo v zlej viere (s tým rozdielom, že [Rumunsko] konalo neprimerane tým, že zachovávalo povinnosti investorov po ukončení stimulov). Súd však väčšinovým rozhodnutím dospel k názoru, že Rumunsko porušilo oprávnené očakávania žalobcov, že tieto stimuly budú dostupné v podstate v rovnakej podobe až do 1. apríla 2009. Zároveň Rumunsko nekonalo transparentne tým, že včasne neinformovalo žalobcov o tom, že tento režim sa ukončí pred jeho uvedeným dátumom uplynutia platnosti. Súd preto vyhlasuje, že Rumunsko „nezaistilo spravodlivé a rovnocenné zaobchádzanie s investíciami" žalobcov v zmysle článku 2 ods. 3 bilaterálnej investičnej zmluvy".

([61]) Rozsudok, bod 953.
([62]) Pozri odôvodnenie 27 opisu splatných súm v rozhodcovskom rozsudku.
([63]) Rozsudok, bod 928.
([64]) Rozsudok, bod 872.

(99) Na základe tohto záveru nie je možné trvať na tom, ako tvrdia žalobcovia, že súd považuje rozhodnutie Rumunska dodržiavať súlad s pravidlami Únie týkajúcimi sa štátnej pomoci tým, že zrušilo nariadenie EGO 24, za také, ktoré je v rozpore s bilaterálnou investičnou zmluvou, alebo že nepriznalo škody na tomto základe. ([65]) Komisia poznamenáva, že súd sa pri odôvodnení svojho rozhodnutia priznať náhradu škody za zvýšené ceny a stratu schopnosti tvoriť zásoby, ako aj ušlý zisk, odvolával len na škody, ktoré vznikli žalobcom následkom zrušenia stimulov v nariadení EGO 24. ([66]) Súd sa predovšetkým neodvolával na svoje zistenie, že Rumunsko konalo neprimerane, pokiaľ ide o zachovanie povinností investorov v nariadení EGO 24, ani nepriznal dodatočné škody na tomto základe, a nekonal transparentne.

Hospodárska výhoda (2): Ujmy a štátna pomoc

(100) Prítomnosti výhody, čo je v rozpore s tým, čo predkladajú žalobcovia, ďalej nebráni ani skutočnosť, že zaplatenie náhrady škody, ktorú žalobcom priznal súd prostredníctvom vykonávania alebo výkonu rozsudku, znamená zaplatenie náhrady škody za spôsobené ujmy. V tejto súvislosti je hlavnou otázkou to, či sú zásady stanovené v rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci *Asteris* ([67]) uplatniteľné na túto vec. Súdny dvor Európskej únie vo svojom rozsudku vo veci *Asteris* stanovil, že štátna pomoc „má úplne inú právnu povahu ako náhrady škody, škôd, ktoré by štátne orgány mali prípadne vyplatiť súkromným osobám ako náhradu kvôli ujme, ktorú by im spôsobili.“ ([68]) Žalobcovia tvrdia, že táto vec patrí priamo pod túto judikatúru, a že akákoľvek snaha zo strany Komisie odlíšiť vec *Asteris* od tejto veci je nepresvedčivá. Komisia s touto argumentáciou nesúhlasí.

(101) Po prvé Komisia poznamenáva, že vec *Asteris* pramení z veľmi odlišnej súvislosti, ako je tomu v tejto veci. Súdny dvor Európskej únie v prvom prípade vydal rozsudok v rámci prejudiciálneho konania na návrh gréckeho súdu, podľa ktorého bol Súdny dvor európskej únie požiadaný, aby sa vyjadril k právomoci súdov členských štátov zaoberať sa nárokmi na náhradu škody, ktoré podávajú osoby proti vnútroštátnym orgánom v súvislosti s nevyplatením pomoci v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky Únie. Nevyplatenie pomoci nebolo výsledkom porušeného sľubu zo strany gréckych orgánov poskytnúť túto pomoc, ale skôr dôsledkom zahrnutia technických chýb do nariadenia zo strany Komisie. Dotknuté podniky už podali na Súdnom dvore Európskej únie žalobu o náhradu škody proti Komisii, ktorý ju zamietol ako neodôvodnú. Súdny dvor Európskej únie v odpovedi na prejudiciálne konanie vo svojom rozsudku uviedol, že keďže v minulosti zamietol žalobu o náhradu škody proti Komisii, akákoľvek žaloba o náhradu škody proti Grécku by musela mať iné dôvody ako v žalobe o náhradu škody proti Komisii, ktorú zamietol, čiže protiprávny úkon samotných gréckych orgánov. Súdny dvor Európskej únie predovšetkým neuviedol, že priznanie škôd v rovnakej výške ako neoprávnená štátna pomoc, ktorá bola sľúbená ale nevyplatená, by nepredstavovalo samotnú štátnu pomoc. Z rozsudku vo veci *Asteris* teda nevyplýva, že každé priznanie škody je automaticky mimo rozsahu pôsobnosti právnych predpisov Únie v oblasti štátnej pomoci, ako sa zdá, že tvrdia žalobcovia. Naopak, v prípadoch zodpovednosti založenej na protiprávnom konaní vnútroštátnych orgánov sa podniku neposkytuje žiadna výhoda, ak sa takouto zodpovednosťou zaisťuje len to, že poškodená strana dostane to, na čo má nárok, ako pri každom inom podniku, v zmysle všeobecných pravidiel občianskoprávnej zodpovednosti v tomto členskom štáte. Náhrada škody priznaná v zmysle týchto všeobecných pravidiel občianskoprávnej zodpovednosti sa odlišuje od štátnej pomoci v takom rozsahu, že nesmie viesť k zvýhodnenému postaveniu osoby po tom, čo jej bola poskytnutá náhrada škody.

(102) Po druhé aby náhrada škody nepatrila do pravidiel Únie týkajúcich sa štátnej pomoci v judikatúre *Asteris*, musí vychádzať zo všeobecného pravidla náhrady škody ([69]). V tejto veci sa náhrada škody priznala žalobcom na základe bilaterálnej investičnej zmluvy v rámci EÚ, ktorú Komisia považuje za neplatnú odo dňa pristúpenia Rumunska k Únii. Komisia dôsledne zastáva názor, že bilaterálna investičná zmluva v rámci EÚ, ako je bilaterálna investičná zmluva, na ktorej žalobcovia zakladajú svoj nárok ([70]), sú v rozpore s právom Únie, keďže sú nezlučiteľné

([65]) Súd dospel k záveru, že zrušením stimulov v nariadení EGO 24 sa porušili oprávnené očakávania žalobcov ešte skôr, ako zohľadnil primeranosť alebo transparentnosť opatrení Rumunska (rozsudok, body 725, 726; primeranosť a transparentnosť boli zohľadnené len v bode 727 a nasl. a v bode 837 a nasl.). Neexistuje teda žiadny základ domnievať sa, ako tvrdia žalobcovia, že zistenie súdu týkajúce sa porušenia bilaterálnej investičnej zmluvy bolo podmienené neprimeranosťou zachovávania povinností investorov v nariadení EGO 24 alebo nedostatočnou transparentnosťou opatrení Rumunska.

([66]) Rozsudok, body 953, 961, 971, 984, 1 016, 1 020, 1 136.

([67]) Spojené veci 106/87 až 120/87 Asteris, EU:C:1988:457.

([68]) Spojené veci 106/87 až 120/87 Asteris, EU:C:1988:457, bod 23.

([69]) Pozri rozhodnutie Komisie zo 16. júna 2004 o holandskej pomoci v prospech Akzo-Nobel s cieľom minimalizovať prepravu chlóru (Vec N 304/2003), súhrnné oznámenie v Ú. v. EU C 81, 2.4.2005, s. 4; pozri aj rozhodnutie Komisie z 20. decembra 2006 o holandskej pomoci pre premiestnenie spoločnosti na demontáž automobilov Steenbergen (Vec N 575/05), súhrnné oznámenie v Ú. v. EU C 80, 13.4.2007, s. 1.

([70]) Komisia by z rovnakých dôvodov považovala za neplatné aj bilaterálne investičné zmluvy v rámci EÚ v základe rozhodcovského konania uvedeného v poznámke pod čiarou č. 53 žiadosti.

s ustanoveniami zmlúv Únie, a preto by sa mali považovať za neplatné ([71]). Tento názor Komisia opakovane oznámila členským štátom vrátane dotknutých členských štátov.

(103) Po tretie Komisia poznamenáva, že účelom rozsudku je nahradiť žiadateľom škody za stimuly, ktoré im Rumunsko sľúbilo v nariadení EGO 24 (upravenom nariadením EGO 75), ale ktorých zrušenie požadovala Únia v záujme ukončenia rokovacieho procesu týkajúceho sa jeho pristúpenia k Únii. Teda na rozdiel od veci *Asteris* je dôvodom nároku žiadateľov o náhradu škody v tejto veci skutočnosť, že im boli odopreté stimuly, poskytnutie ktorých im Rumunsko sľúbilo v rozpore so svojimi povinnosťami v článku 64 európskej dohody o pridružení a právnom predpise č. 143/1999, podľa výkladu v rozhodnutí rumunskej Rady pre hospodársku súťaž č. 244/2000 o neposkytovaní neoprávnenej štátnej pomoci. Ako však vysvetlil generálny advokát Ruiz-Jarabo Colomer ([72]), priznanie škôd v rovnakej výške ako súčet hodnôt pomoci, ktorých vyplatenie bolo plánované, by predstavovalo nepriame poskytnutie štátnej pomoci, ktorá sa považuje za neoprávnenú a nezlučiteľnú s vnútorným trhom. Všeobecný súd podľa tejto argumentácie pokladal ustanovenia o náhrade v prípade vymáhania štátnej pomoci za také, ktoré predstavujú štátnu pomoc ([73]). Súdny dvor Európskej únie okrem toho v rozsudku vo veci *Lucchini* konštatoval, že vnútroštátny súd nemohol uplatniť vnútroštátne právo, ak by uplatnenie tohto práva malo účinok, že by „zabránilo uplatneniu práva Spoločenstva, čo by znemožnilo vrátenie štátnej pomoci, ktorá bola poskytnutá v rozpore s právom Spoločenstva“ ([74]).

(104) Snahy žalobcov o odlíšenie týchto vecí od tejto veci sú nepresvedčivé. Dôležité nie je to, že presné fakty, ktoré tvoria základ týchto vecí, sa odlišujú od tejto veci, ale zásada, ktorou sa o týchto veciach informuje, čo je skutočnosť, že vnútroštátne právo vrátane opatrení vnútroštátneho práva týkajúcich sa zodpovednosti nie je možné uplatniť, ak by sa tým zabránilo uplatňovaniu práva Únie o štátnej pomoci a tak by nakoniec viedlo k poskytnutiu neoprávnenej štátnej pomoci. Z tohto pohľadu sa vecou *Asteris* neoslobodzujú škody priznané ako náhrada za vymáhanie neoprávnenej štátnej pomoci alebo neprijatie neoprávnenej štátnej pomoci. Komisia sa domnieva, že tá istá zásada sa uplatňuje v prípade, ak zodpovednosť vyplýva zo zmluvy medzinárodného práva uzatvorenej medzi dvoma členskými štátmi (ako je bilaterálna investičná zmluva v rámci EÚ), uplatnenie ktorej vedie k poskytnutiu štátnej pomoci. Ak by sa uvedením do platnosti zmluvy v rámci EÚ zo strany členského štátu zabránilo uplatneniu práva Únie, tento členský štát musí dodržiavať právo Únie, pretože základné právo Únie, ako sú články 107 a 108 zmluvy, majú prednosť pred medzinárodnými povinnosťami tohto členského štátu.

(105) Tvrdenie žalobcov, že nikdy neexistovalo platné formálne rozhodnutie, ktorým by sa stanovilo, že nariadenie EGO 24 predstavuje neoprávnenú štátnu pomoc, ani že tieto stimuly boli nezlučiteľné s vnútorným trhom, je v tomto ohľade irelevantné, keďže ide o vykonávanie/výkon rozsudku a nie investičné stimuly v rámci nariadenia EGO 24, ktoré sa pokladá za sporné opatrenie a tvorí základ aktuálneho rozhodnutia. Samozrejme pri zohľadnení, že nariadenie EGO 24 bolo zrušené 22. februára 2005 a po tomto dátume nebola v rámci tohto právneho predpisu vyplatená žiadna štátna pomoc, ani rumunská Rada pre hospodársku súťaž, ani Komisia nemohli dospieť k záveru vo formálnom rozhodnutí, že výsledkom nariadenia EGO 24 bola nezlučiteľná štátna pomoc v období od 22. februára 2005 do 1. apríla 2009, čo je obdobie, za ktoré sa v rozsudku priznáva žalobcom náhrada škody.

(106) Z tohto dôvodu neexistuje ani potreba, aby Komisia prijala formálne rozhodnutie, v ktorom by zisťovala existenciu štátnej pomoci v prípadoch, v ktorých vnútroštátny súd alebo rozhodcovský súd priznáva náhradu škody proti členskému štátu za odstránenie opatrenia pomoci. V článku 107 ods. 1 zmluvy je stanovený všeobecný zákaz poskytovania štátnej pomoci „v akejkoľvek forme“. Presná forma opatrenia je teda irelevantná na určenie toho, či sa ním podniku poskytuje hospodárska výhoda ([75]). Preto, ak sa štátna pomoc poskytuje prostredníctvom vykonania alebo výkonu rozsudku alebo rozhodnutia, čo Komisia považuje za tento prípad v súvislosti s rozsudkom,

([71]) Pozri odpoveď komisára De Guchta na parlamentnú otázku na ústne zodpovedanie O-000043/2013/rev.1, v ktorej uviedol: „Komisia súhlasí s tým, že bilaterálne a investičné zmluvy (BIT) medzi členskými štátmi EÚ nie sú v súlade s právom EÚ“, rozprava na zasadnutí z 22. mája 2013. Ďalej pozri pracovný dokument útvarov Komisie z 3. februára 2012 o pohybe kapitálu a investíciách v EÚ – dokument útvarov Komisie o monitorovaní trhu, SWD(2012)6 final, strana 13. Pozri aj pracovný dokument útvarov Komisie z 15. apríla 2013 o voľnom pohybe kapitálu v EÚ, SWD(2013)146 final, strany 11 a 14; pracovný dokument útvarov Komisie z 18. marca 2014 o voľnom pohybe kapitálu v EÚ, SWD(2014)115 final, s. 12; a Európska komisia, Monitorovacie činnosti a analýza, bilaterálne investičné zmluvy medzi členskými štátmi EÚ (bilaterálne investičné zmluvy v rámci EÚ) 2012; dostupné na lokalite: http://ec.europa.eu/internal_market/capital/analysis/monitoring_activities_and_analysis/index_en.htm.

([72]) Stanovisko z 28. apríla 2005 v spojených veciach C-346/03 a C-529/03 Atzori, ECLI:EU:C:2005:256, bod 198.

([73]) Vec T-384/08 Elliniki Nafpigokataskevastiki AE Chartofylakeiou/Komisia, EU:T:2011:650, a vec T-565/08 Corsica Ferries/Komisia, EU:T:2012:415, body 23, 114 a 120 až 131. Pozri aj analogicky vec C-111/10 Komisia/Rada, EU:C:2013:785, bod 44.

([74]) Vec C-119/05 Lucchini, EU:C:2007:434, bod 59.

([75]) Vec C-280/00 Altmark Trans, EU:C:2003:415, bod 84.

práve v súvislosti s týmto vykonaním alebo výkonom musí Komisia preukázať, že sú splnené kumulatívne podmienky v článku 107 ods. 1 zmluvy, a že táto pomoc je nezlučiteľná s vnútorným trhom.

(107) Komisia v každom prípade pripomína, že po zrušení nariadenia EGO 24 dospela rumunská Rada pre hospodársku súťaž, niekoľko spoločných stanovísk Únie a rumunská vláda k záveru, že výsledkom nariadenia EGO 24 je neoprávnená štátna pomoc podľa európskej dohody o pridružení, rozhodnutia Asociačnej rady EÚ – Rumunsko č. 4/2000, zákona č. 143/99 a *acquis communautaire*. Rozhodnutie rumunskej Rady pre hospodársku súťaž č. 244/2000 navyše nebolo nikdy spochybnené ani zrušené, bolo len ignorované zo strany rumunského zákonodarcu prostredníctvom schválenia nariadenia EGO 75 v rozpore s ustanoveniami právneho predpisu č. 143/1999 o štátnej pomoci, a teda v rozpore s jeho povinnosťami podľa európskej dohody o pridružení a rozhodnutia Asociačnej rady EÚ – Rumunsko č. 4/2000. Následne Únia trvala na tom, aby Rumunsko dodržalo toto rozhodnutie, svoje povinnosti v európskej dohode o pridružení a *acquis communautaire* v súvislosti s prístupovými rokovaniami, čo Rumunsko urobilo tým, že zrušilo nariadenie EGO 24.

(108) Komisia dospela z už uvedených dôvodov k záveru, že zaplatenie náhrady škody, ktorú žalobcom priznal súd prostredníctvom vykonania alebo výkonu rozsudku, predstavuje hospodársku výhodu v prospech žalobcov, ktorú by za bežných trhových podmienok nezískali.

Selektívnosť

(109) Za štátnu pomoc sa nepokladajú všetky opatrenia, ktorými sa podniku poskytuje hospodárska výhoda, ale len tie, ktoré poskytujú selektívnym spôsobom hospodársku výhodu určitým podnikom alebo kategóriám podnikov alebo určitým hospodárskym odvetviam.

(110) Rozsudkom sa priznáva náhrada škody len žalobcom. Rumunsko preto tým, že túto náhradu škody zaplatí buď vykonaním alebo výkonom rozsudku, poskytuje výhodu len žalobcom. Opatrenie je preto selektívne.

(111) Okrem toho, ako vyplýva z rozsudku vo veci *Asteris*, náhradou za spôsobené škody sa nebude selektívne zvýhodňovať jednotlivý podnik len v tom prípade, ak táto náhrada škody vyplýva z uplatnenia všeobecného právneho pravidla týkajúceho sa zodpovednosti vlády, o ktoré sa môže opierať každá osoba, aby sa vylúčilo, že akoukoľvek priznanou náhradou škody sa poskytuje selektívna výhoda na určité skupiny v spoločnosti. Sporné opatrenie, ktoré vyplýva z uplatnenia ustanovení bilaterálnej investičnej zmluvy, nie je v súlade s touto požiadavkou zo všetkých dôvodov v tejto veci.

(112) Po prvé bilaterálnou investičnou zmluvou sa poskytuje toto právo náhrady škody určitej skupine investorov, teda investorom dvoch členských štátov zahrnutých do bilaterálnej investičnej zmluvy v rámci EÚ, t. j. Švédska a Rumunska. Preto sa nemohol každý podobne situovaný investor v Únii spoliehať na túto bilaterálnu investičnú zmluvu, aby si nárokoval škody zodpovedajúce stimulom prisľúbeným v zrušenej schéme v nariadení EGO 24, ale len investori určitej štátnej príslušnosti. Čiže v rozsahu, v akom zaplatenie náhrady škody priznanej investorovi podľa bilaterálnej investičnej zmluvy zodpovedá poskytnutiu výhody, je výhoda selektívna. Pokiaľ ide o tvrdenie žalobcov, že všeobecná povaha výhod poskytnutých bilaterálnych investičných zmluvách bola v minulosti uznaná Komisiou (pozri odôvodnenie 66), vyhlásenie, ktoré citovali žalobcovia ako podporu tohto tvrdenia, v skutočnosti nie je vôbec vyhlásenie Komisie, ale len výňatok zo štúdie, ktorú pripravil externý dodávateľ pre tematickú sekciu generálneho riaditeľstva Európskeho parlamentu pre vonkajšie politiky. Po druhé v záujme zbavenia sa všetkých pochybností o vlastníctve stanovísk vyjadrených v tejto štúdii, je v nej vyhlásenie, v ktorom sa uvádza, že autor nesie za ne výlučnú zodpovednosť a že neodrážajú oficiálne stanovisko Európskeho parlamentu. Vyhlásenie v tejto správe nie je možné prisúdiť Komisii a pre túto vec je irelevantné.

(113) Po druhé sporným opatrením sa žiadateľom nahrádza škoda za zrušenie investičných stimulov, ktoré samotné sú svojou povahou selektívne. Stimuly ponúkané v rámci nariadenia EGO 24 boli totiž dostupné len pre podniky, ktoré investovali v určitých regiónoch. Podľa toho by sa samotná náhrada škody, ktorú žalobcom priznal súd, mala považovať za selektívnu, keďže zodpovedá výhodám sľubovaným v zrušenom nariadení EGO 24.

(114) Komisia v každom prípade pokladá bilaterálnu investičnú zmluvu, na základe ktorej súd priznal žalobcom náhradu škody, za neplatnú po tom, čo Rumunsko pristúpilo k Únii, a preto sa nemôže pokladať za takú, ktorá by tvorila základ pre všeobecné právne pravidlo týkajúce sa zodpovednosti vlády, na ktoré sa môže spoliehať každý investor.

(115) Komisia zo všetkých už uvedených dôvodov dospela k záveru, že vykonaním alebo výkonom rozsudku sa žalobcom poskytuje selektívna výhoda.

Štátne prostriedky

(116) Za štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy sa pokladajú len výhody poskytnuté priamo alebo nepriamo zo štátnych prostriedkov. Rumunsko v tejto veci už čiastočne vykonalo rozsudok tým, že započítalo časť náhrady škody, ktorú žalobcom priznal súd, k daniam, ktoré Rumunsku dlhuje jeden zo žalobcov. Okrem toho súdom vymenovaný exekútor zabavil finančné prostriedky zo štátnych účtov, aby uspokojil zostávajúce nároky v rozsudku. Za opatrenia financované zo štátnych prostriedkov sa považujú priame platby zo štátneho rozpočtu, vyššie uvedený príjem štátu odpísaním dlžných daní, alebo prevod iných štátnych aktív (ako sú akcie v iných podnikoch alebo prevod zabavených aktív) žalobcom, či už vykonané dobrovoľne alebo prostredníctvom súdom nariadenej exekúcie.

Pripísateľnosť

(117) Aby sa selektívna výhoda mohla pokladať za pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy, musí byť, okrem iného, pripísateľná štátu ([76]). Žalobcovia zastávajú v tejto veci názor, že keďže je vykonanie rozsudku „automatickým a nedobrovoľným dôsledkom povinností Rumunska podľa dohovoru ICSID, je zrejmé, že nie je pripísateľné štátu, a nemôže sa teda pokladať za štátnu pomoc“. Podstatou argumentu žalobcov je skutočnosť, že keďže má Rumunsko povinnosť v rámci medzinárodného práva vykonať rozsudok, nie je to pripísateľné štátu. Komisia s týmto zdôvodňovaním nesúhlasí a považuje opatrenia za pripísateľné Rumunsku z týchto dôvodov.

(118) Komisia na úvod poznamenáva, že dobrovoľným súhlasom Rumunska uzatvoriť bilaterálnu investičnú zmluvu, najmä jej článku 7, sa vytvorili podmienky pre selektívnu výhodu vyplývajúce z rozsudku, ako je vysvetlené v odôvodneniach 110 a nasl.

(119) Okrem toho ak Rumunsko dobrovoľne vykoná rozsudok tým, že vyplatí náhradu škody, ktorú žalobcom priznal súd, neexistuje pochybnosť o tom, že toto opatrenie je pripísateľné Rumunsku. V každom prípade to znamená podiel náhrady škody, ktorá bola priznaná žalobcom v rozsudku, ktorý Rumunsko započítalo k daniam, ktoré rumunským orgánom dlhoval jeden zo žalobcov, menovite spoločnosť S.C. European Food S.A. Zároveň je to aj príklad, keď sa Rumunsko rozhodlo, že dobrovoľne vyplatí zostávajúcu náhradu škody, ktorú priznal súd.

(120) Nakoniec každý akt zo strany rumunských orgánov je pripísateľný Rumunsku. K týmto štátnym orgánom patria vládne a iné verejné orgány členského štátu. A predovšetkým aj vnútroštátne súdy daného štátu a súdom vymenovaní exekútori a súdni exekútori sa považujú za orgány tohto štátu a teda sú podľa článku 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii viazaní svojou povinnosťou lojálnej spolupráce voči Únii. Opatrenia vnútroštátnych súdov a súdom vymenovaných exekútorov a súdnych exekútorov sú preto pripísateľné Rumunsku, a teda ak má Rumunsko povinnosť odškodniť žalobcov podľa rozsudku prostredníctvom opatrenia jeho súdov alebo súdom vymenovaných exekútorov a súdnych exekútorov, toto opatrenie je tiež pripísateľné Rumunsku. V práve Únie sa uznáva len úzka výnimka z tejto všeobecnej zásady pripísateľnosti: opatrenie nie je pripísateľné členskému štátu, ak má tento členský štát povinnosť v zmysle práva Únie vykonať toto opatrenie bez určitej miery voľnej úvahy. V tomto prípade opatrenie vyplýva z aktu zákonodarcov Únie a nie je pripísateľné štátu. Je však nesporné, že Rumunsko nemá povinnosť podľa práva Únie vykonať rozsudok. Akékoľvek rozhodnutie vykonávať alebo vykonať rozsudok, prijaté buď rumunskou vládou alebo rumunskými vnútroštátnymi súdmi, je teda pripísateľné rumunskému štátu.

(121) Komisia na základe už uvedených skutočností dospela k záveru, že opatrenie je pripísateľné Rumunsku.

Narušenie hospodárskej súťaže a vplyv na obchod

(122) Opatrenie, ktoré poskytne štát, sa považuje za také, ktoré narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže, pokiaľ môže zlepšovať konkurenčné postavenie príjemcu v porovnaní s inými podnikmi, s ktorými súťaží ([77]). Narušenie hospodárskej súťaže v zmysle článku 107 zmluvy prakticky nastáva ihneď ako štát poskytne podniku finančnú výhodu v liberalizovanom odvetví, v ktorom je, alebo by mohla byť, hospodárska súťaž. Výhoda poskytnutá podniku, ktorá narúša hospodársku súťaž, môže bežne ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi. Ak sa opatrením posilňuje konkurenčné postavenie podniku, ktorý je príjemcom, v porovnaní s inými podnikmi, ktoré súťažia v rámci Spoločenstva, obchod medzi členskými štátmi je ovplyvnený ([78]).

([76]) Vec T-351/02 Deutsche Bahn AG/Komisia, EU:T:2006:104, bod 101.
([77]) Vec 730/79 Phillip Morris, EU:C:1980:209, bod 11. Spojené veci T-298/97, T-312/97 atď. Alzetta, EU:T:2000:151, bod 80.
([78]) Vec T-288/97 Friulia Venezia Giulia, EU:T:2001:115, bod 41.

(123) Komisia už dospela k záveru (pozri odôvodnenia 81 a nasl.), že žalobcovia spoločne tvoria jednu hospodársku jednotku, ktorá sa na druhej strane pokladá za relevantný podnik na účely uplatnenia pravidiel Únie týkajúcich sa štátnej pomoci. Tento podnik je aktívny na liberalizovanom trhu a súťaží s ostatnými podnikmi. Komisia zároveň dospela k záveru, že zaplatením náhrady škody žalobcom, buď vykonávaním alebo výkonom rozsudku, by sa zlepšilo ich konkurenčné postavenie v porovnaní s inými podnikmi, s ktorými súťažia, ktorým nebola poskytnutá podobná náhrada škody za odstránenie neoprávnenej štátnej pomoci. Náhrada škody stanovená v rozsudku vychádza zo sumy zodpovedajúcej clám, ktoré sa účtujú za suroviny, ušlému zisku a úroku z celkovej sumy priznaných škôd. Náklady na suroviny, ktoré sú vstupom pre finálne výrobky, sa pokladajú za bežné prevádzkové výdavky podnikov. Odpustením časti bežných prevádzkových výdavkov žiadateľov sa im poskytuje zrejmá konkurenčná výhoda, podobne ako náhradou škody žiadateľom za ušlý zisk a úhradu úrokov. Žalobcovia sa zúčastňujú na výrobe potravinových výrobkov, mletých výrobkov a plastových obalov. Pre všetky tieto výrobky existuje liberalizovaný trh, a preto akákoľvek výhoda poskytnutá žalobcom by mohla narušovať hospodársku súťaž. Vzhľadom na to, že s výrobkami, ktoré žalobcovia vyrábajú primárne, sa môže obchodovať medzi členskými štátmi, a v skutočnosti sa aj obchoduje, je zrejmé, že akákoľvek výhoda poskytnutá žalobcom môže takisto ovplyvňovať obchod medzi členskými štátmi.

(124) Komisia poznamenáva, že argumentmi žalobcov, ktorými popierajú narušenie hospodárskej súťaže, sa len opakujú tvrdenia o tom, že bratia Miculovci sa nemôžu považovať za podniky, a že vykonaním rozsudku by sa žalobcom neposkytla žiadna výhoda. Obom tvrdeniam sa už rozsiahle venovalo v predchádzajúcom texte (pozri odôvodnenia 81 a nasl. a 92 a nasl.) a nevyžadujú si žiadne ďalšie pripomienky.

Záver

(125) Komisia z vyššie uvedených dôvodov konštatuje, že zaplatenie náhrady škody, ktorú žalobcom priznal súd, predstavuje štátnu pomoc na účely článku 107 ods. 1 zmluvy.

7.2. **Uplatnenie pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci nemá vplyv na práva a povinnosti chránené článkom 351 zmluvy**

(126) V článku 351 zmluvy sa stanovuje, že „ustanovenia zmlúv neovplyvnia práva a povinnosti vyplývajúce z dohôd uzavretých […] alebo pre pristupujúce štáty pred dňom ich prístupu medzi jedným alebo viacerými členskými štátmi na jednej strane a jednou alebo viacerými tretími krajinami na strane druhej.“ Práva a povinnosti, na ktoré sa žalobcovia spoliehajú, sú v tejto veci tie, ktoré vyplývajú z bilaterálnej investičnej zmluvy.

(127) Zo znenia článku 351 zmluvy je zrejmé, že v tejto veci sa neuplatňuje, keďže bilaterálna investičná zmluva je zmluva uzatvorená medzi dvoma členskými štátmi Únie, Švédskom a Rumunskom, a nie zmluva „medzi jedným alebo viacerými členskými štátmi na jednej strane a jednou alebo viacerými tretími krajinami na strane druhej“ Preto uplatnenie pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci nemá v tejto veci vplyv na práva a povinnosti chránené článkom 351 zmluvy.

(128) Komisia v tejto súvislosti pripomína, že na jednej strane sa na bilaterálne investičné zmluvy v rámci EÚ vzťahujú iné pravidlá práva Únie a na strane druhej na bilaterálne investičné zmluvy uzatvorené medzi členským štátom Únie a treťou krajinou. Komisia v prípade bilaterálnych investičných zmlúv v rámci EÚ zastáva názor, že takéto dohody sú v rozpore s právom Únie, nezlučiteľné s ustanoveniami zmlúv Únie, a preto by sa mali považovať za neplatné. Na druhej strane bilaterálne investičné zmluvy uzatvorené medzi členským štátom Únie a treťou krajinou sa upravujú nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1219/2012 ([79]), ktorým sa ustanovujú prechodné opatrenia pre bilaterálne investičné dohody medzi členskými štátmi a tretími krajinami, kým sa tieto dohody postupne nenahradia dohodami Únie týkajúcimi sa toho istého predmetu, na základe výlučnej právomoci Únie, pokiaľ ide o spoločnú obchodnú politiku, pod ktorú patria priame zahraničné investície ([80]).

(129) Rumunsko je zároveň zmluvnou stranou multilaterálneho dohovoru ICSID, ku ktorému sa pripojilo pred jeho pristúpením k Únii. Článok 351 však pre túto vec nie je relevantný, pretože žiadna tretia krajina, ktorá je zmluvnou stranou v dohovore ICSID, nie je zmluvou stranou bilaterálnej investičnej zmluvy, ktorá je súčasťou tohto konania.

([79]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1219/2012 z 12. decembra 2012, ktorým sa ustanovujú prechodné opatrenia pre bilaterálne investičné dohody medzi členskými štátmi a tretími krajinami (Ú. v. EÚ L 351, 20.12.2012, s. 40).

([80]) Článok 3 ods. 1 písm. e) zmluvy.

7.3. **Nová pomoc**

(130) V článku 107 ods. 1 zmluvy sa stanovuje, že štátna pomoc je v zásade nezlučiteľná s vnútorným trhom. Členským štátom sa zakazuje uviesť opatrenia štátnej pomoci do účinnosti, pokiaľ Komisia neprehlási, že opatrenie štátnej pomoci je zlučiteľné s vnútorným trhom. Podľa článku 108 ods. 3 zmluvy musí členský štát oznámiť Komisii každý plán na zmenu alebo poskytnutie pomoci a nesmie svoje navrhované opatrenie uviesť do účinnosti, pokiaľ Komisia neprijme konečné rozhodnutie o zlučiteľnosti tohto opatrenia s vnútorným trhom.

(131) Samozrejme, povinnosť neuviesť do účinnosti akékoľvek opatrenie pomoci bez konečného rozhodnutia Komisie o zlučiteľnosti tohto opatrenia sa vzťahuje len na opatrenia pomoci, ktoré sa uvádzajú do účinnosti po nadobudnutí účinnosti zmluvy pre daný členský štát. V prípade Rumunska nadobudla zmluva účinnosť 1. januára 2007.

(132) Žalobcovia namietajú, že v zmysle článku 1 písm. c) nariadenia (ES) č. 659/1999 by sa vykonanie alebo výkon rozsudku považovalo za „novú pomoc“. Tvrdia, že aj keby bolo posúdenie Komisie správne *quod non* a vykonanie alebo výkon rozsudku by sa považovalo za pomoc, dátum poskytnutia tejto pomoci by predstavovalo počiatočné poskytnutie výhod žalobcom podľa nariadenia EGO 24, ku ktorému došlo v roku 2000 a roku 2002, čiže pred pristúpením Rumunska k Únii Únie. Najneskorší časový okamih, ktorý by sa dal považovať za dátum poskytnutia pomoci, je podľa žalobcov nadobudnutie účinnosti bilaterálnej investičnej zmluvy, na ktorej je rozsudok založený, a ktorá nadobudla účinnosť v roku 2003.

(133) Komisia so žalobcami nesúhlasí a domnieva sa, že zaplatenie náhrady škody, ktorú žalobcom priznal súd, buď prostredníctvom vykonania alebo výkonu rozhodnutia, zodpovedá novej pomoci a podlieha teda v plnej miere kontrolnému mechanizmu štátnej pomoci, ktorý je stanovený v článkoch 107 a 108 zmluvy. Pomoc sa podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie musí považovať za poskytnutú v okamihu, keď právo podľa vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá sa uplatňuje, vznikne príjemcovi nepodmienečné právo na jej získanie ([81]) Ani schválením nariadenia EGO 24 2. októbra 1998, ani označením Ștei-Nucet, okres Bihor, za znevýhodnený región na obdobie desiatich rokov (s účinnosťou od 1. apríla 1999), ani udelením osvedčenia o trvalom investorovi spoločnostiam S.C. European Food S.A. (1. júna 2000) a S.C. Starmill S.R.L. a S.C. Multipack (17. mája 2002) sa neposkytlo žalobcom nepodmienečné právo získať nástroj týkajúci sa surovín do 1. apríla 2009. Presnejšie povedané, právo na tento nástroj získala spoločnosť spôsobilá na pomoc v rámci schémy zriadenej v nariadení EGO 24:

— v pôvodnej schéme zriadenej v nariadení EGO 24: keď agentúra pre regionálny rozvoj schválila dokumenty spoločnosti týkajúce sa výrobných predajov a potvrdila, že sa uskutočnil dovoz surovín určených na začlenenie do vnútornej výroby, čím poskytla právo na uhradenie zaplatených ciel ([82]); a

— po premene nástroja týkajúceho sa surovín v nariadení EGO 24 na oslobodenie od ciel v nariadení EGO 75: ak spoločnosť spôsobilá na pomoc v rámci tejto schémy doviezla suroviny určené na začlenenie do vnútornej výroby a žiadala o oslobodenie od orgánov hraničnej kontroly na základe náležite odôvodnených dokumentov.

(134) Keďže schéma zriadená v nariadení EGO 24, upravená nariadením EGO 75, sa 22. februára 2005 zrušila, žiadna spoločnosť nemohla po tomto dátume v zmysle vnútroštátneho regulačného rámca získať právo na pomoc tým, že bude do Rumunska dovážať suroviny určené na začlenenie do vnútornej výroby. Nárok žiadateľov o náhradu škody od Rumunska sa teda odvodzuje len od rozsudku v spojení s rumunským vnútroštátnym právom, vďaka ktorému má v rumunskom vnútroštátnom právnom poriadku právny účinok. Keďže rozsudok bol vydaný a riziká sa uznávajú alebo vykonávajú po tom, čo Rumunsko pristúpilo k Únii, bezpodmienečné právo v zmysle rumunského vnútroštátneho práva prijať náhradu škody, ktorú priznal súd, vyplývajúce z ratifikácie dohovoru ISCID, ktorým sa začlenilo do rumunského vnútroštátneho právneho poriadku a tým rozsudok nadobudol právny účinok v rumunskom vnútroštátnom práve, bolo poskytnuté žalobcom až po pristúpení Rumunska k Únii.

([81]) Vec C-129/12 Magdeburger Mühlenwerke, EU:C:2013:200, bod 40.

([82]) Preklad pôvodného ustanovenia, ktorým sa stanovuje nástroj týkajúci sa surovín (ktorý predstavuje investičný stimul, zrušením ktorého vznikli škody priznané žalobcom v rozsudku) do anglického jazyka je uvedený v bode 148 rozsudku. Podľa tohto prekladu sa v článku 6 ods. 1 písm. b) stanovuje, že „Privately held companies, Romanian legal entities, as well as small or family business, authorised pursuant to the Decree-Law no. 54/1990 concerning the organisation and operation of free initiative-based economic activities that are headquartered and conduct business within the disadvantaged region, will be granted the following advantages for their new investments in the these regions: […] refunds of customs duties on raw materials, spare parts and/or components necessary of achieving the investor's own production in that region. The refunds will be made based on the approval by the regional development agencies of the companies' production sales documents. The funds necessary for the refund of the customs duties will be provided to the Agency for Regional Development from the Regional development Fund. In case of unprivileged regions belonging to two or more administrative-territorial units, the funds necessary for the refund of the customs duties will be provided by the National Agency for Regional Development from the National Development Fund [the „**Raw Materials Incentive**“ or „**Raw Materials Facility**“].

(135) Je dôležité tiež poznamenať, že v tejto súvislosti sa rozsudkom poskytuje žalobcom náhrada škody vo výške, ktorá zodpovedá výhodám plánovaným v zrušenom nástroji týkajúcom sa surovín v schéme v nariadení EGO 24 od momentu, keď bol tento právny predpis zrušený (22. februára 2005) až do jej údajného plánovaného uplynutia platnosti (1. apríla 2009). Toto obdobie má niečo viac ako 49 mesiacov, počas väčšiny ktorého (27 mesiacov) bolo Rumunsko plným členom Únie, ktorý priamo podliehal režimu štátnej pomoci stanovenému v zmluve. Rozsudkom sa navyše priznáva žalobcom náhrada škody za ušlú príležitosť tvoriť zásoby cukru v roku 2009, za predpokladu, že súvisiace straty vznikli v období od 31. marca 2009 do 1. júla 2010. Tieto údajné straty teda vznikli v celom rozsahu potom, čo Rumunsko pristúpilo k Únii Únie v roku 2007. Nakoniec súd priznal náhradu škody za ušlý zisk, pričom zohľadnil nárokované straty vzniknuté v období od 1. januára 2005 do 31. augusta 2011. Toto obdobie má 80 mesiacov, počas prevažnej väčšiny ktorého (56 mesiacov) bolo Rumunsko plným členom Únie, ktorý priamo podliehal režimu štátnej pomoci stanovenému v zmluve.

(136) Nakoniec schéma stimulov v nariadení EGO 24 nie je uvedená v prílohe V kapitole 2 č. 1 k zákonu o pristúpení Rumunska k Únii, v ktorej sa podrobne uvádzajú opatrenia štátnej pomoci, ktoré by sa po pristúpení Rumunska k Únii považovali za súčasnú pomoc ([83]) ([84]).

(137) Skutočnosť, že na Rumunsko sa v čase, keď údajne porušilo svoje povinnosti v rámci bilaterálnej investičnej zmluvy tým, že zrušilo schému pomoci zriadenú v nariadení EGO 24, alebo keď žalobcovia podali žalobu v súvislosti s bilaterálnou investičnou zmluvou na súd, nevzťahoval zákon o pristúpení ani zmluva, je irelevantná. Žalobcovia nezískali v žiadnom momente nepodmienečné právo na zaplatenie náhrady škody, ktorú priznal súd, ktorým je dotknuté opatrenie. Žalobcovia nadobudli nepodmienečné právo na túto náhradu škody, ktorú si mohli voči Rumunsku vymáhať, až v momente, keď súd stanovil, že došlo k porušeniu článku 2 ods. 3 bilaterálnej investičnej zmluvy tým, že bol vydaný rozsudok 11. decembra 2013, v spojení s rumunským vnútroštátnym právnym poriadkom, ktorým sa poskytuje právny účinok rozsudku v rumunskom právnom poriadku. Tento dátum nastal po pristúpení Rumunska k Európskej únii.

(138) Preto sa vec žalobcov nedá porovnať s rozhodnutím Komisie vo veci N 380/04, na ktoré sa odvolávajú. Vec N 380/04 sa týkala zmluvy uzatvorenej medzi spoločnosťou Latvijas Gāze (ďalej len „LG“) a Lotyšskom v roku 1997. Keď došlo k sporu medzi spoločnosťou LG a Lotyšskom v otázke povinností Lotyšska podľa zmluvy, obchodné rozhodcovské konanie sa začalo v Štokholme na základe pravidiel UNCITRAL. Rozhodcovský súd zriadený pre toto konanie 19. júna 2003 rozhodol, že Lotyšsko dlhovalo spoločnosti LG náhradu škody za obdobie od 10. januára 2001 až do 10. marca 2003. Lotyšsko rozhodcovský rozsudok nedodržalo pred jeho pristúpením k Únii 1. mája 2004 a po pristúpení oznámilo plánované vykonanie tohto rozsudku Komisii. Komisia vo svojom rozhodnutí zistila, že povinnosť náhrady škody vznikla na základe zmluvy z roku 1997, že náhrada škody, ktorú priznal rozhodcovský súd, sa v celom svojom rozsahu týkala obdobia pred pristúpením Lotyšska k Únii a že samotný rozhodcovský rozsudok bol vydaný pred pristúpením Lotyšska k Únii. Komisia na tomto základe dospela k záveru, že „zaplatenie […] škôd, ktoré priznal súd […], sa považuje iba za akt vykonania opatrenia, ktorý sa vyjasnil v celom rozsahu pred pristúpením“ a že vykonanie rozhodcovského rozsudku z roku 2003 nebolo možné pokladať za „novú pomoc“. Ďalej sa v samotnom rozhodnutí Komisie vo veci N 380/04 poukazuje na to, že sa v ňom nepredvídala analýza možných budúcich platieb podľa zmluvy, ktoré sa týkali období po pristúpení, čím sa úzko obmedzil prístup zvolený pre konkrétne skutočnosti, ktoré oznámilo Lotyšsko.

(139) Naopak z tejto veci vyplýva povinnosť náhrady škody z rozsudku, ktorý bol vydaný v roku 2013, náhrada škody, ktorú žalobcom priznal súd, sa týka z prevažnej časti obdobia po pristúpení Rumunska k Únii a samotný rozsudok bol vydaný takmer sedem rokov po pristúpení Rumunska k Únii. Nakoniec sa rozhodnutie vo veci N 380/04 najvýraznejšie líši od tejto veci v tom, že v prvom prípade sa nevyskytol žiadny náznak, že spoločnosť LG by vykonaním alebo výkonom rozhodcovského rozsudku z roku 2003 získala neoprávnenú štátnu pomoc, ktorú Lotyšsko sľúbilo poskytnúť v rozpore s jeho povinnosťami štátnej pomoci ako kandidátskej prístupovej krajiny k Únii.

([83]) Tri kategórie existujúcej pomoci uvedenej v zákone o pristúpení k Únii sú:
— opatrenia pomoci uvedené do účinnosti pred 10. decembrom 1994,
— opatrenia pomoci uvedené v dodatku k tejto prílohe,
— opatrenia pomoci, ktoré pred dátumom pristúpenia posudzoval orgán monitorovania štátnej pomoci nového členského štátu a zistil, že sú zlučiteľné s *acquis* a v súvislosti s ktorými Komisia nevzniesla námietku z dôvodu závažných pochybností týkajúcich sa zlučiteľnosti opatrenia so spoločným trhom podľa postupu stanoveného v ods. 2
Žiadna z týchto troch kategórií nezahŕňa akékoľvek rozhodnutie vykonať rozsudok. Aj keby sa konštatovalo, že vykonanie rozsudku je len obnovením práv žalobcov podľa nariadenia EGO 24, ako keby príslušné stimuly v tomto nariadení neboli zrušené pred ich plánovaným uplynutím platnosti, toto retroaktívne obnovenie by sa od pristúpenia Rumunska k Únii aj naďalej muselo považovať za „novú pomoc“.

([84]) Pozri aj spojené veci T-80/06 a T-182/09 Budapesti Erömü, EU:T:2012:65, bod 54.

(140) Komisia preto konštatuje, že zaplatenie náhrady škody, ktorú priznal súd žalobcom, sa považuje za novú pomoc, a že toto opatrenie sa môže uviesť do účinnosti, po tom, ako ho Komisia v rámci pravidiel štátnej pomoci povolí, a to iba v prípade, že ho povolí.

7.4. **Nezákonnosť podľa článku 108 ods. 3 zmluvy**

(141) Rumunsko už žalobcom čiastočne vyplatilo náhradu škody, ktorú priznal súd, a to započítaním určitých daňových dlhov, ktoré jeden zo žalobcov, spoločnosť S.C. European Food S.A., dlhoval rumunskému štátu. Keďže toto čiastočne vykonanie rozsudku Rumunsko neoznámilo Komisii, opatrenie bolo neoprávnene uvedené do účinnosti porušením článku 108 ods. 3 zmluvy. Porušenie povinnosti Rumunska dodržať súlad s článkom 108 ods. 3 zmluvy by z rovnakého dôvodu predstavovala akákoľvek ďalšia platba náhrady škody, ktorú priznal súd, buď vykonaním alebo výkonom rozsudku, o ktorej Komisia nie je informovaná, alebo ktorá sa môže vykonať po schválení tohto rozhodnutia.

7.5. **Zlučiteľnosť s vnútorným trhom**

(142) Komisia na úvod pripomína, že pri posudzovaní zlučiteľnosti opatrenia s vnútorným trhom podľa článkov 107 ods. 2 a 107 ods. 3 zmluvy je dôkazné bremeno základnou zodpovednosťou členského štátu ([85]). Komisia zároveň v tejto súvislosti pripomína, že opatrenie štátnej pomoci nemožno vyhlásiť za zlučiteľné s vnútorným trhom, ak predstavuje neoddeliteľné porušenie iných osobitných ustanovení zmluvy ([86]). Rumunsko v súčasnosti nepredložilo žiadne argumenty, ktoré by odôvodňovali opatrenie v článkoch 107 ods. 2 a 107 ods. 3 zmluvy. Napriek tomu Komisia z dôvodu úplnosti považuje za správne vykonať posúdenie zlučiteľnosti na vlastný návrh.

(143) Žalobcovia tvrdia, že opatrenie predstavuje zlučiteľnú regionálnu pomoc. Komisia na základe článku 107 ods. 3 písm. a) a článku 107 ods. 3 písm. c) zmluvy môže považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom štátnu pomoc určenú na podporu hospodárskeho rozvoja určitých znevýhodnených oblastí v Únii. Podmienky, v rámci ktorých sa môže pomoc určená na podporu regionálneho rozvoja považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom, sú stanovené v usmerneniach o regionálnej štátnej pomoci na obdobie rokov 2014 – 2020 (ďalej len „RAG 2014“). V odôvodnení 188 týchto usmernení sa vysvetľuje, že žiadajú o posúdenie zlučiteľnosti každej regionálnej pomoci, ktorej poskytnutie bolo plánované po 30. júni 2014. To znamená, že regionálna pomoc priznaná neoprávnene alebo regionálna pomoc, ktorej poskytnutie bolo plánované pred 1. júlom 2014, sa musí posudzovať v súlade s usmerneniami pre národnú regionálnu pomoc na roky 2007 – 2013 ([87]) (ďalej len „RAG 2007“).

(144) Nepodmienečné právo na pomoc, ako je vysvetlené v odôvodnení 134, bolo priznané žalobcom v čase vydania rozsudku 11. decembra 2013, v spojení s rumunským vnútroštátnym právom, ktorým sa poskytuje právny účinok rozsudku v rumunskom právnom poriadku, to znamená pred nadobudnutím účinnosti usmernení RAG 2014. Zaplatenie náhrady škody, ktorú súd priznal žalobcom, by sa preto malo posudzovať podľa usmernení RAG 2007.

(145) Komisia v týchto usmerneniach stanovuje, že regionálna pomoc zameraná na zníženie bežných výdavkov podniku predstavuje prevádzkovú pomoc a nebude sa považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom, pokiaľ sa neposkytne za výnimočných okolností na riešenie konkrétnych nevýhod, ktorým čelia podniky v znevýhodnených regiónoch patriacich do rozsahu článku 107 ods. 3 písm. a) zmluvy ([88]).

(146) Náhrada škody, ktorú súd priznal žalobcom, sa v tejto veci vzťahuje na straty priamo spojené so zrušením stimulov v nariadení EGO 24. Jej cieľom je dostať príjemcu do postavenia, v ktorom by sa „so všetkou pravdepodobnosťou“ ocitol, keby neboli bývali zrušené stimuly v nariadení EGO 24. Vykonaním rozsudku sa v podstate opätovne stanovuje situácia, v ktorej by sa žalobcovia so všetkou pravdepodobnosťou ocitli, keby Rumunsko nebolo nikdy zrušilo nariadenie EGO 24. Keďže výhody poskytnuté v nariadení EGO 24 sa spájali s opakujúcimi sa nákladmi žalobcov a nesúviseli s pôvodnými investíciami, tieto výhody sa pokladali za prevádzkovú pomoc. Vrátenie príjemcu do postavenia, v ktorom by bol, keby sa stimuly v nariadení EGO 24 nezrušili, a teda náhrada škody za straty spojené s týmto zrušením, predstavuje prevádzkovú pomoc. Podľa objasnenia v odôvodnení 92 a *nasl.* sa zaplatením náhrady škody, ktorú súd priznal žalobcom, v skutočnosti retroaktívne znižujú prevádzkové výdavky, ktoré im vznikli pri vykonávaní hospodárskej činnosti za bežných trhových podmienok.

([85]) Vec T-68/03 Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE/Komisia, EU:T:2007:253, bod 34.
([86]) Vec C-225/91 Matra/Komisia, EU:C:1993:239, bod 41.
([87]) Usmernenia pre národnú regionálnu pomoc na roky 2007 – 2013 (Ú. v. EÚ C 54, 4.3.2006, s. 13).
([88]) Usmernenia RAG 2007, bod 76.

(147) Prevádzková pomoc sa podľa bodov 76, 77 a 79 usmernení RAG 2007 bežne zakazuje a možno ju poskytnúť len výnimočne v regiónoch uvedených v článku 107 ods. 3 písm. a) za predpokladu, že:

— je odôvodnená z hľadiska prínosu pre regionálny rozvoj (cielená),

— jej charakter a jej úroveň sú úmerné znevýhodneniam, ktoré sa usiluje zmierniť,

— je dočasná a postupne znižovaná a mala by sa prestať poskytovať, ak sa dotknuté regióny vo svojom rozvoji skutočne priblížia k bohatším oblastiam,

— v zásade je poskytnutá iba v súvislosti s vopred vymedzeným súborom oprávnených výdavkov alebo nákladov a je obmedzená na určitý podiel týchto nákladov,

— členský štát sa zaviazal k rešpektovaniu podrobných pravidiel vykazovania, ako je stavené v bode 83 usmernení RAG 2007.

(148) Hospodárske činnosti, ktoré majú prospech z vykonania rozsudku, sa nachádzajú v oblasti patriacej do rozsahu pôsobnosti článku 107 ods. 3 písm. a) zmluvy, podľa stanovenia Komisie v rozhodnutí o mape regionálnej pomoci pre Rumunsko na obdobie rokov 2007 – 2013 ([89]) a obdobie rokov 2014 – 2020 ([90]).

(149) Komisii však nie je jasné, ako sa odôvodňuje zaplatenie náhrady škody, ktorá bola priznaná žalobcom, z hľadiska jej podielu na regionálnom rozvoji v dotknutých oblastiach. Prevádzková pomoc, ktorá vyplýva z tohto zaplatenia, nie je zameraná na prispievanie k spoločnému cieľu spravodlivého prístupu, ako sa požaduje v článku 107 ods. 3 písm. a) zmluvy, ale len na náhradu škody príjemcovi za straty, ktoré vznikli následkom zrušenia nariadenia EGO 24 pred jeho plánovaným dátumom uplynutia platnosti. Výsledkom sú peniaze zadarmo pre žalobcov bez akéhokoľvek pozitívneho vplyvu na rozvoj regiónu.

(150) Na to, aby bolo možné považovať opatrenie za pomerné k nevýhodám, ktoré sa snaží zmierniť, nepostačuje skutočnosť, že hospodárska činnosť sa nachádza v „oblasti“, keďže najprv sa musí preukázať o aké nevýhody ide a po druhé, akým spôsobom vytvárajú prekážku v rozvoji dotknutého regiónu. Komisia bez akéhokoľvek dôkazu nemohla stanoviť osobitné nevýhody, ktoré by sa opatrenie pomoci snažilo zmierniť.

(151) Zaplatenie náhrady škody, ktorú žalobcom priznal súd, je povahou dočasné, pretože nemá žiadny vplyv po uskutočnení vykonania alebo výkonu rozsudku. Neobmedzuje sa však na určitý podiel vopred stanovených nákladov, keďže táto náhrada škody je zameraná na zaistenie pokrytia všetkých strát, ktoré vznikli žalobcom.

(152) Komisia v zmysle uvedených skutočností konštatuje, že zaplatenie náhrady škody, ktorú žalobcom priznal súd, nie je v súlade s usmerneniami RAG 2007, a preto ho nemožno vyhlásiť za zlučiteľné s vnútorným trhom. Keďže sa neuplatňuje žiaden iný základ zlučiteľnosti, Komisia konštatuje, že zlučiteľnosť opatrenia pomoci nebola stanovená.

7.6. **Záver posudzovania opatrenia pomoci**

(153) V analýze uvedenej v predchádzajúcom texte sa uvádza, že zaplatenie náhrady škody, ktorú súd priznal žalobcom, zodpovedá poskytnutiu nezlučiteľnej novej pomoci, ktorá je nezlučiteľná so zmluvou. Komisia ľutuje, že Rumunsko už čiastočne vyplatilo túto náhradu škody započítaním daňových dlhov, ktoré jeden zo žalobcov, spoločnosť S.C. European Food S.A., dlhoval Rumunsku k časti náhrady škody, ako aj prijatím opatrenia zo strany súdom vymenovaného exekútora.

8. **VYMÁHANIE**

(154) Komisia je podľa zmluvy a judikatúry stanovenej Súdnym dvorom Európskej únie príslušná rozhodnúť, že daný členský štát musí zrušiť alebo upraviť pomoc v prípade, ak zistila, že je nezlučiteľná s vnútorným trhom ([91]). Súd takisto dôsledne trvá na tom, že povinnosť členského štátu zrušiť pomoc, ktorú Komisia považuje za nezlučiteľnú s vnútorným trhom, je určená na obnovenie predtým existujúcej situácie ([92]). Súdny dvor v tejto súvislosti stanovil, že cieľ sa dosiahne, keď príjemca splatí sumy poskytnuté na základe neoprávnenej pomoci, a tak stráca právo na

([89]) Rozhodnutie Komisie N 2/07, súhrnné oznámenie v Ú. v. EÚ C 73, 30.3.2007, s. 15.
([90]) Rozhodnutie Komisie SA 38364, súhrnné oznámenie v Ú. v. EÚ C 233, 18.7.2014, s. 1.
([91]) Vec C-70/72 Komisia/Nemecko, EU:C:1973:87, bod 13.
([92]) Spojené veci C-278/92, C-279/92 a C-280/92 Španielsko/Komisia, EU:C:1994:325, bod 75.

výhodu, ktorú mal v porovnaní so svojimi konkurentmi na trhu, a obnoví sa situácia pred vyplatením pomoci ([93]). Podľa uvedenej judikatúry sa v článku 14 ods. 1 nariadenia (ES) č. 659/99 stanovuje, že „kde sa prijímajú záporné rozhodnutia v prípadoch protiprávnej pomoci, Komisia rozhodne, že daný členský štát podnikne všetky potrebné opatrenia, aby vymohol pomoc od príjemcu. […]".

(155) Žalobcovia tvrdia, že oprávnene očakávali, že stimuly poskytované v nariadení EGO 24 boli zákonné, a že tieto stimuly mohli využívať až do ich plánovaného uplynutia platnosti 1. apríla 2009. Komisia v tomto ohľade poznamenáva, že v článku 14 ods. 1 nariadenia (ES) č. 659/1999 sa ďalej uvádza, že „Komisia nebude vyžadovať vymáhanie pomoci, ak by to bolo v rozpore so všeobecnou zásadou práva [Únie]." Súdny dvor Európskej únie uznal, že zásada ochrany oprávnených očakávaní predstavuje takúto všeobecnú zásadu práva Únie. Komisia sa však nedomnieva, že žalobcovia si môžu takéto oprávnené očakávanie nárokovať.

(156) Podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie podniky, ktorým bola poskytnutá pomoc, v zásade nemôžu, okrem výnimočných okolností, brať do úvahy oprávnené očakávanie, že pomoc je zákonná, pokiaľ nebola poskytnutá v súlade s postupom stanoveným v článku 108 ods. 3 zmluvy. Súdny dvor Európskej únie vo svojej najnovšej judikatúre vyhlásil, že v neprítomnosti dostatočne presných uistení vyplývajúcich z pozitívneho konania Komisie, ktorá má výhradnú právomoc povoliť poskytnutie štátnej pomoci členskými štátmi Únie, ktoré mu umožňujú domnievať sa, že opatrenie nepredstavuje štátnu pomoc, žiadnymi výnimočnými okolnosťami nemožno zaručiť, že uplatnenie zásady ochrany oprávneného očakávania zabráni vymáhaniu, ak toto opatrenie pomoci nebolo oznámené Komisii ([94]). Je totiž ustálenou judikatúrou, že sa na zásadu ochrany oprávnených očakávaní nemožno spoliehať vo vzťahu k presnému ustanoveniu práva Únie a že konanie vnútroštátneho orgánu zodpovedného za uplatňovanie práva Únie, ktorý toto právo porušuje, sa nemôže zakladať na oprávnených očakávaniach zo strany hospodárskeho subjektu, že bude využívať zaobchádzanie, ktoré je v rozpore s týmto právom ([95]). O obozretnom hospodárskom subjekte sa musí predpokladať, že dokáže určiť, či bol tento postup dodržaný ([96]).

(157) Komisia poznamenáva, že v súvislosti s náhradou škody, ktorú priznal súd žalobcom, malo byť žalobcom bez akýchkoľvek pochybností jasné ešte pred tým, ako im bola pomoc poskytnutá na základe schválenia rozsudku, v spojení s rumunským vnútroštátnym právom, ktorým sa poskytuje právny účinok rozsudku v rumunskom právnom poriadku, že Komisia považovala zaplatenie tejto náhrady škody za také, ktoré vedie k neoprávnenej a nezlučiteľnej štátnej pomoci. Toto stanovisko bolo výslovne oznámené súdu 20. júla 2009 a oznámené žalobcom.

(158) Pokiaľ ide o tvrdenie žalobcov, že oprávnene očakávali, že nariadenie EGO 24 bolo zákonné a zostalo by účinné do 1. apríla 2009, Komisia na úvod pripomína, že základ pre toto rozhodnutie tvorí zaplatenie náhrady škody, ktorú žalobcom priznal súd, a nie nariadenie EGO 24. Komisia napriek tomu pre úplnosť dodáva, že žalobcovia si nemôžu odôvodnene nárokovať oprávnené očakávanie, pokiaľ ide o platnosť a nepretržitú existenciu tejto schémy až do 1. apríla 2009. Pokiaľ ide o túto schému, za monitorovanie a schválenie udelenia štátnej pomoci pred pristúpením Rumunska k Únii bola zodpovedná na základe rozhodnutia Asociačnej rady EÚ – Rumunsko č. 4/2000 a rumunského právneho predpisu č. 143/1999 o štátnej pomoci rumunská Rada pre hospodársku súťaž a nie Komisia. V tejto súvislosti Komisia poznamenáva, že nariadenie EGO 24 bolo oznámené rumunskej Rade pre hospodársku súťaž na základe úprav plánovaných v nariadení EGO 75 a že svojim rozhodnutím č. 244/2000 z 15. mája 2000 rumunská Rada pre hospodársku súťaž považuje tieto stimuly za také, ktoré predstavujú nezlučiteľnú štátnu pomoc. Spoločnosť S.C. European Food S.A získala svoje osvedčenie OTI, ktoré ju oprávňovalo k získaniu štátnej pomoci v rámci schémy zriadenej v nariadení EGO 24, ako je vysvetlené v odôvodnení 133, až po schválení tohto rozhodnutia, 1. júna 2000. To však neznamená, že pomoc bola poskytnutá v tento dátum, ako je vysvetlené v odôvodnení 134.

(159) Z toho vyplýva, že v čase, keď spoločnosti S.C. European Food S.A bola poskytnutá neoprávnená štátna pomoc stanovená v nariadení EGO 24, čo je v každom prípade po 1. júni 2000, musela si byť táto plne vedomá rozhodnutia rumunskej Rady pre hospodársku súťaž z 15. mája 2000, ktorým sa stimuly v nariadení EGO 24 vyhlasujú za nezlučiteľnú štátnu pomoc. Okrem toho musela byť oboznámená aj s európskou dohodou o pridružení, ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 1995 a rumunským právnym predpisom č. 143/1999 o štátnej pomoci, ktoré nadobudlo účinnosť 1. januára 2000, v ktorých sa zakazuje Rumunsku poskytovať štátnu pomoc a právomoc povoliť poskytovanie novej štátnej pomoci sa udeľuje rumunskej Rade pre hospodársku súťaž. V prípade neexistencie tohto povolenia zo strany Rady pre hospodársku súťaž a v súlade s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie, ktorá sa uplatnila na základe článku 64 európskej dohody o pridružení z roku 1995, článku 1 vykonávacích

([93]) Vec C-75/97 Belgicko/Komisia, EU:C:1999:311, bod 64 – 65.
([94]) Vec C-148/04 Unicredito Italiano, EU:C:2005:774, body 104 až 111.
([95]) Rozsudok vo veci C-217/06 Komisia/Taliansko, EU:C:2007:580, bod 23 a citovaná judikatúra.
([96]) Vec C-5/89 Komisia/Nemecko, EU:C:1990:320, bod 14.

pravidiel k rozhodnutiu Asociačnej rady EÚ – Rumunsko č. 4/2000 a *acquis communautaire*, spoločnosť S.C. European Food S.A by nikdy nemohla oprávnene očakávať, že stimuly poskytnuté v nariadení EGO 24 predstavovali zlučiteľnú štátnu pomoc, bez ohľadu na následné opatrenia rumunskej vlády po schválení rozhodnutia č. 244/2000. Samozrejme, to isté odôvodnenie sa vzťahuje na spoločnosti Multipack a Starmill, ktoré získali svoje osvedčenia OTI 17. mája 2002, teda dva roky po schválení rozhodnutia č. 244/2000. Žalobcovia si teda nemôžu ani platne nárokovať oprávnené očakávania, že schéma v nariadení EGO 24 predstavovala oprávnenú štátnu pomoc, čo Komisia na účely súčasného rozhodnutia považuje za irelevantné.

(160) Každé zaplatenie náhrady škody, ktorú priznal súd žalobcom, musí preto Rumunsko vymáhať, pretože toto zaplatenie predstavuje neoprávnenú a nezlučiteľnú štátnu pomoc. Keďže títo piati žalobcovia spolu s ostatnými relevantnými spoločnosťami v rámci skupiny EFDG predstavujú jednu hospodársku jednotku (pozri odôvodnenie 91), títo piati žalobcovia a ostatné relevantné spoločnosti v rámci skupiny EFDG sú spoločne zodpovedné za vrátenie štátnej pomoci, ktorú jednému z nich poskytlo Rumunsko. Podľa článku 14 ods. 2 nariadenia (ES) č. 659/1999 musí pomoc, ktorá sa má vymáhať podľa rozhodnutia o vymáhaní, zahŕňať úrok s príslušnou sadzbou stanovenou Komisiou. Úrok je splatný od dátumu, kedy bola neoprávnená pomoc dostupná príjemcovi, až do dátumu jej vymoženia. V článku 14 ods. 3 nariadenia (ES) č. 659/1999 sa stanovuje, že vymáhanie sa bude realizovať bez meškania a v súlade s postupmi podľa vnútroštátneho práva daného členského štátu za predpokladu, že umožnia okamžité a účinné vykonanie rozhodnutia Komisie. Na tento účel a v prípade konania na vnútroštátnych súdoch dané členské štáty podniknú všetky potrebné kroky, ktoré sú k dispozícii v ich príslušných právnych systémoch, vrátane predbežných opatrení, bez vplyvu na právo Únie.

(161) Komisia v tejto súvislosti poznamenáva, že Rumunsko už započítalo sumu vo výške 337 492 864 RON (cca 76 miliónov EUR ([97])) voči daňovým dlhom, ktoré dlhoval jeden zo žalobcov, spoločnosť S.C. European Food S.A. Komisia ďalej poznamenáva, že 5. januára 2015 súdom vymenovaný exekútor zabavil 36 484 232 RON (cca. 8,1 milióna EUR ([98])) rumunskému ministerstvu financií a následne v rovnakých častiach previedol trom z piatich žalobcov 34 004 232 RON (cca 7,56 milióna EUR) a zvyšnú sumu si ponechal ako náhradu exekučných nákladov. Súdom vymenovaný exekútor zabavil z bankových účtov ministerstva financií v období od 5. februára do 25. februára 2015 ďalšiu sumu vo výške 9 197 482 RON (cca 2 milióny EUR) ([99]). Okrem toho Komisia berie na vedomie skutočnosť, že rumunské orgány dobrovoľne previedli sumu vo výške 472 788 675 RON (cca 106,5 milióna EUR ([100])) (vrátane nákladov súdom vymenovaného exekútora vo výške 6 028 608 RON) na zablokovaný účet v mene piatich žalobcov. Tieto sumy, ako aj všetky ďalšie platby žalobcom pri plnení rozsudku, ktoré sa uskutočnili alebo sa uskutočnia, musí Rumunsko vymáhať. Komisia preto

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

1. Zaplatenie náhrady škody, ktorú priznal rozhodcovský súd zriadený pod záštitou Medzinárodného centra pre riešenie investičných sporov (ICSID) v rozsudku z 11. decembra 2013 vo veci č. ARB/05/20 *Micula a.o./Rumunsko* ([101]), jednej hospodárskej jednotke, ktorú tvoria Viorel Micula, Ioan Micula, S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack, European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L. a West Leasing S.R.L, predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy, ktorá je nezlučiteľná z vnútorným trhom.

Článok 2

1. Rumunsko nevyplatí žiadnu nezlučiteľnú pomoc uvedenú v článku 1 a vymôže každú nezlučiteľnú pomoc uvedenú v článku 1, ktorá už bola vyplatená ktorémukoľvek zo subjektov, ktoré sa pokladajú za jednu hospodársku jednotku využívajúcu túto pomoc, na základe čiastočného vykonania alebo výkonu rozhodcovského rozsudku z 11. decembra 2013, ako aj každú pomoc vyplatenú ktorémukoľvek zo subjektov, ktoré sa pokladajú za jednu hospodársku jednotku využívajúcu túto pomoc, na základe ďalšieho vykonania rozhodcovského rozsudku z 11. decembra 2013, o ktorej Komisia nebola informovaná, alebo ktorá sa vyplatila po dátume tohto rozhodnutia.

2. Viorel Micula, Ioan Micula, S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack, European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L. a West Leasing S.R.L sú spoločne zodpovední za vrátenie štátnej pomoci, ktorá bola ktorémukoľvek z týchto subjektov poskytnutá.

([97]) Pozri poznámku pod čiarou č. 7.
([98]) Pozri poznámku pod čiarou č. 38.
([99]) Pozri poznámku pod čiarou č. 38.
([100]) Pozri poznámku pod čiarou č. 40.
([101]) Vec ICSID č. ARB/05/20, *Ioan Micula, Viorel Micula, SC European Food SA, SC Starmill SRI, SC Multipack SRL/Rumunsko*, konečný rozsudok z 11. decembra 2013.

3. Sumy, ktoré sú predmetom vymáhania, sú sumy vyplývajúce z vykonania alebo výkonu rozsudku z 11. decembra 2013 (istina a úrok).

4. Sumy, ktoré sú predmetom vymáhania, sa úročia od dátumu, keď ich príjemca dostal k dispozícii, až do ich skutočného vrátenia.

5. Rumunsko uvedie presné dátumy, kedy príslušní príjemcovia dostali k dispozícii pomoc, ktorú poskytol štát.

6. Úrok sa vypočíta ako zložený úrok v súlade s kapitolou V nariadenia (ES) č. 794/2004 ([102]).

7. Rumunsko zaistí, že s účinnosťou od dátumu prijatia tohto rozhodnutia nevykoná žiadne ďalšie platby pomoci uvedené v článku 1.

Článok 3

1. Vrátenie pomoci uvedenej v článku 1 je bezodkladné a účinné.

2. Rumunsko zaistí, že toto rozhodnutie vykoná do štyroch mesiacov odo dňa oznámenia tohto rozhodnutia.

Článok 4

1. Rumunsko predloží do dvoch mesiacov od oznámenia tohto rozhodnutia nasledujúce informácie:

a) celkovú sumu pomoci, ktorú získal každý subjekt uvedený v článku 1 tohto rozhodnutia;

b) podrobný opis už prijatých alebo plánovaných opatrení na dosiahnutie súladu s týmto rozhodnutím;

c) dokumenty, ktoré dokazujú, že príjemcovi bolo nariadené vrátiť pomoc.

2. Rumunsko bude informovať Komisiu o pokroku dosiahnutom v súvislosti s vnútroštátnymi opatreniami, ktoré sa prijali na vykonanie tohto rozhodnutia, až do úplného vrátenia pomoci uvedenej v článku 1. Na požiadanie Komisie bezodkladne poskytne informácie o opatreniach, ktoré sa už prijali a ktoré sa plánujú prijať na dosiahnutie súladu s týmto rozhodnutím. Takisto poskytne podrobné informácie o sumách pomoci a úrokov, ktoré príjemcovia už vrátili.

Článok 5

Toto rozhodnutie je určené Rumunsku.

V Bruseli 30. marca 2015

Za Komisiu

Margrethe VESTAGER

členka Komisie

([102]) Nariadenie Komisie (ES) č. 794/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 659/1999, ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES (Ú. v. EÚ L 140, 30.4.2004, s. 1).